

15-os metų Pr. Eimučio mirties sukaktuvių minėjimas: 1. Kr. ap. min. plk. Giedraitis iškilmingai atidaro paminklinę lentą žuvimo vietoj, 2. Pr. Eimučio paminklinis kryžius Kauno kapinėse, 3. Iškilmės prie Pr. Eimučio kapo, 4. Garbės kuopa, 5. Šaulių vėliavos prie „Metropolio“.

Politikos apžvalga

KAIP PRANCŪZAI ŽIŪRI Į NUSIGINKLAVIMO PROBLEMA

Prancūzų užsienių reikalų ministeris Barthou atsuntė nusiginklavimo konferencijai pirmininkui Hendersonui laiška, kuriame išdėstytas prancūzų nusistatymas dėl nusiginklavimo problemos. Barthou pareiškė savo laiške, kad prancūzų politika netiki, jog bus pasiektas nusiginklavimas. Todėl nusiginklavimo derybos, anot jo, esančios nevaisingos ir reikia ieškoti kito kelio. Barthou konkrečiai nenurodo koks turi būti tas kitas kelias, bet jis tik nurodo, kad nusiginklavimo reikalas turi būti, bent kol kas, svarstomas konferencijoje, kurios dalyvių skaičius būtų apribotas ir jų visų maždaug vieningos nuomonės (reiškia, visi priklauso vienai valstybių grupei), kitaip negalima bus susitarti.

KAIP ANGLAI ŽIŪRI Į NUSIGINKLAVIMĄ

Anglai vis dar nenusiminė dėl nusiginklavimo. Anglų užsienių reikalų ministeris Simonas šiomis dienomis pareiškė, kad, nepaisant visokių keblumų, vis dėlto bus nors ir dalies pasiektas nusiginklavimas. Ir tai būtų didelis laimėjimas. Tačiau paskutinis vokiečių atsakymas į prancūzų memorandumą vargiai ar duoda tokių vilčių.

VOKIETIJA VISAI NENORI KLAUSYTI APIE NUSIGINKLAVIMĄ

Anglų spauda nurodo, kad vokiečiai visiškai nenori klausytis apie nusiginklavimą, nes tai gali trukdyti jų atsiginklavimui. Kuomet prancūzai jau buvo sutikę nusileisti, tai vokiečiai, bijodami kad nebūtų pasiektas susitarimas, išėjo iš konferencijos. Dabar gi vokiečiai, esą, siekia tik vieno tikslo — atsiginkluoti ir susilyginti šiuo atžvilgiu su kitomis valstybėmis.

„TRIŲ SUTARTIS“ DĖL PADUNOJAUS SANTARVĖS PASIRAŠYTA

Vadinamosios „Trijų sutarties“, dėl kurios sudarymo buvo ilgą laiką vedamos derybos tarp Italijos, Austrijos ir Vengrijos, jau parengtas sutarties pamatas ir dabar Dollfussas su Goembesu (Austrijos ir Vengrijos ministrai pirmininkai) lankosi pas Mussolini ir tariasi dėl galutinio sutarties sudarymo. Sutartis bus daugiausia ekonominio pobūdžio. Kai kurie laikraščiai net kalba apie muitų uniją, tačiau, jeigu ir prie muitų unijos neprieis, tai mažiausiai sudarys sutartį dėl glaudaus ekonominio bendradarbiavimo. Šios visos trys valstybės sudarys labai didelę jėgą Europoje ir bus nauju faktorium Europos politikoj ir ekonomikoj. Paskiausiomis žiniomis „Trijų sutartis“ kovo 16 d. pasirašyta Romoje. Ji turės ne tik ekonominės, bet ir politinės reikšmės, ir prie jos galės prisidėti ir kitos valstybės.

ITALIJOS, AUSTRIJOS IR VENGRIJOS SANTARVĖS PAMATAI

Tų trijų valstybių santarvė, kuri dabar sudaroma, turi savo pakankamą pagrindą. Mat, Mussolini nori galutinai užkirsti kelią Anschluss'ui (Austrijos prijungimui prie Vokietijos), nes tada jam tektų betarpiai susidurti su tokiu nemaloniu kaimynu, kaip dabar yra vokiečiai. Be to, Mussolini šias valstybes taip pat stengsis ištraukti iš Prancūzijos įtakos. Per šias valstybes jis sustiprins Italijos įtaką Dunojaus valstybėse ir tada būsimoji Dunojaus santarvė neliks vien prancūzų įtakoje. Prancūzai, tiesa, taip pat suinteresuoti sutrukdyti Anschluss'ą, tačiau vyriausioji iniciatyva šiuose veiksniuose dabar priklauso Italijai. Todėl nenuostabu, kad dabar prancūzų spauda rašo, jog būtų sveikiau Europos politikai, kad susidarytų sąjunga iš Austrijos, Vengrijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Jugoslavijos ir Bulgarijos, ir kad didžiosios valstybės nesikištų į šią sąjungą.

ITALIJOS IR VOKIETIJOS SANTYKIAI PAAŠTRĖJO

Draugingi santykiai, kurie anksčiau buvo tarp Vokietijos ir Italijos, jau dabar išnyko. Mat, kada Mussolini'ui buvo praverdama, tai jis rėmė vokiečius, bet dabar jis globoja Austriją ir jo dėka Hitleris negali įvykdyti savo Anschluss'o idėjos. Be to, Italijos spauda labai dažnai kritikuoja vokiečių politiką ir net vidaus tvarką.

NAUJOJI LATVIJOS VYRIAUSYBĖ

Š. mėn. pradžioje atsistatydino Latvijos vyriausybė. Po ilgų derybų dabar sudaryta nauja vyriausybė: ministeris pirmininkas ir laikinai užsienio reikalų ministeris — K. Ulmanis, karo ministeris ir laikinai teisingumo ministeris — gen. J. Baluodis, vidaus reikalų ministeris — V. Gulbis, švietimo ministeris — K. Beldavs, žemės ūkio ministeris — St. Ivbulis, tautos gerovės ministeris — J. Paberzs ir finansų ministeris — E. Rimbenieks.

SVARBUS SSSR SAUGUMO PLANAS

Anglų spauda praneša iš Sovietų Rusijos, kad sovietų užsienių reikalų komisaras Litvinovas, matydamas, kad derybos dėl nusiginklavimo jokių vaisių neduoda, ketina imtis priemonių praveisti Europoje bendrą, visuotinį nepuolimo paktą. Šis paktas turi remtis tarpusavio pagalbos teikimu ir nepuolimo sutartimis, sudarytomis tarp atskirų valstybių. Litvinovas nori šiame savo plane aiškiai apibrėžti užpuolimo sąvoką, taip kaip tai buvo padaryta jo sudarytose atskirose sutartyse su Europos valstybėmis. Planas, be užpuolimo sąvokos apibrėžimo, numatys dar ir sankcijas už peržengimą pakto ribų ir užpuolimą kaimyninių valstybių.

VOKIETIJAI VIS DAR NEATSISAKO NUO RYTŲ EUROPOS KOLONIZACIJOS PLANŲ

Vokietijoje dabar eina didelė propaganda šūkiu „už rytų erdvę“. Jau pats šūkis pasako, kas čia propaguojamas. Tai akcijai vadovauja vokiečių rytų sąjunga, kuri paskiausiai pasidarė labai veikli. Visur, kur toji propaganda varoma, kalbama apie didelius vokiečių uždavinius rytuose. Mat, nuo šių savo svajonių vokiečiai vis dar neatsisako. Tai verčia Pabaltijo valstybes budėti.

ŠNIPINĖJIMAS VIS DAR MĀDOJ

Šiomis dienomis Vokietijoje susekta didelė šnipinėjimo afera. Į ją įvelti aukštų šeimų nariai, užsienių reikalų ministerijos valdininkai ir t. t. Vyriausias aferos organizatorius yra lenkų karininkas Sosnovskis (kuris dalyvavo Vilniaus užgrobime). Jo padėjėjais buvo vienas iš Hohenzolernų giminės (buv. vokiečių kaizerio giminė) ir buv. vokiečių karo ministerio generolo Falkenheimo sūnus. Jie visi dabar suimti.

ESTIJOS IVYKIAI

Po konstitucijos reformos Estijoje dabar rengiamasi naujiems prezidento ir parlamento rinkimams. Laisvės kovotojai, kurie išstatė savo kandidatą į prezidentus (gen. Larką), tuo nepasitenkino ir rengėsi pagrobti valdžią ir įsteigti diktatūrą, jeigu jų kandidatas nepatektų į prezidentus. Tačiau vyriausybei pavyko laiku susekti šiuos sumanymus ir šiomis dienomis buvo imtasi griežtų žygių prieš laisvės kovotojus. Policijos ir kariuomenės pagalba buvo uždaryti jų klubai, konfiskuotas jų turtas ir daugelis žymesnių veikėjų suimti. Tarp suimtųjų yra žinomas jų vadovas advokatas Sirkas, šarvuotųjų rinktinės vadovas plk. Lutsar ir daugelis kitų įvairių laipsnių karininkų. Krašte laikinai paskelbtas apsaugos stovis ir krašto valdymas pavestas kariuomenės vadui gen. Laydonneriui (kuris taip pat kandidatas į prezidentus). Gen. Laydonneris pareiškė spaudos atstovams, kad dabar pavojus jau praėjo ir Estija išgelbėta nuo perversmo, kuris būtų jos nenaudai. Jau pati naujoji konstitucija laidoja tvirtą krašto valdymą ir nėra reikalo perleisti valstybės vairo į abejotinos politikos rankas, nors ji ir kalba laisvės kovotojų vardu. Be to, gen. Laydonneris pareiškė, kad toli gražu ne visi laisvės kovotojai palaiką Larką ir Sirko. Daugelis jų remia jo, Laydonnerio, kandidatūrą ir nieko bendro neturi su minėtais perversmo sumanytojais.

Labai įdomus, iliustruotas

dvigubas (9-10) „KARIŪNO“ nr. išeis
balandžio mėn. Atskirai 9 nr. dėl techniškių kliūčių kovo mėn. neišeis. Visi skaitysimė „KARIŪNĄ“ ir 1934 metais!

Laidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Prano Eimučio pagerbimas

Kaip žinome, prieš 15 metų tragingai žuvo Kauno komendantūros kareivis Pranas Eimutis, stovėdamas sargyboje prie „Metropolio“ viešbučio, kuriame tuomet gyveno Amerikos Jungtinių Valstybių misija. Kaip jis žuvo, jau buvo rašyta paskutiniame „Kario“ numery.

Jo žuvimo 15 m. sukaktuves gražiai ir išpūdingai paminėjo Kauno įgula sekmadienį, t. y. kovo mėn. 18 d. Minėjimas prasidėjo iškilmingomis pamaldomis Įgulos bažnyčioje. Pamaldose dalyvavo krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, švietimo ministeris inž. Šakenis, valstybės kontrolierius V. Matulaitis, vyr. štabo viršininkas gen. Kubiliūnas, visi aukštieji vadai ir viršininkai, daug karininkų, karo policijos mokykla, 2 ir 5 pėst. p., karo technikos dalių, aviacijos po 1 kuopa, gusarų pulko 1 eskadronas, 3 art. pulko 1 baterija, XVII šaulių rinktinės kuopa ir Lietuvos savanorių sąjungos kareivio Prano Eimučio skyrius. Pamaldas laikė vyr. kapelionas kun. Mironas. Giedojo Įgulos bažnyčios choras ir valstybės operos solistas kpt. Kučinskas. Grojo gusarų pulko orkestras. Pamokslą sakė pats vyr. kapelionas kun. Mironas. Jis priminė sunkų valstybės kūrimo darbą ir aukas, kurias tauta paaukojo dėl savo nepriklausomybės, o taip pat vieną pirmųjų aukų savanorį Praną Eimutį. Pamokslą baigė šiais žodžiais: „Ir man, kaip kunigui, malonu iš tos vietos sakyti, jog kartu su tautos laisve buvo ginamas ir Kristaus mokslas. Mūsų tauta su juo stipriai yra suaugusi; ji čia randa stiprų pamatą, nes tikyba drausmina žmogų ir kelia mintį, kad šventai būtų atliktos visos pareigos. Eimučio pavyzdys yra šventas pareigų pildymas. Taigi Jūs, jaunieji kariai, neužmirškite kilnaus Eimučio palikimo. Visada eikite šventai savo pareigas.“

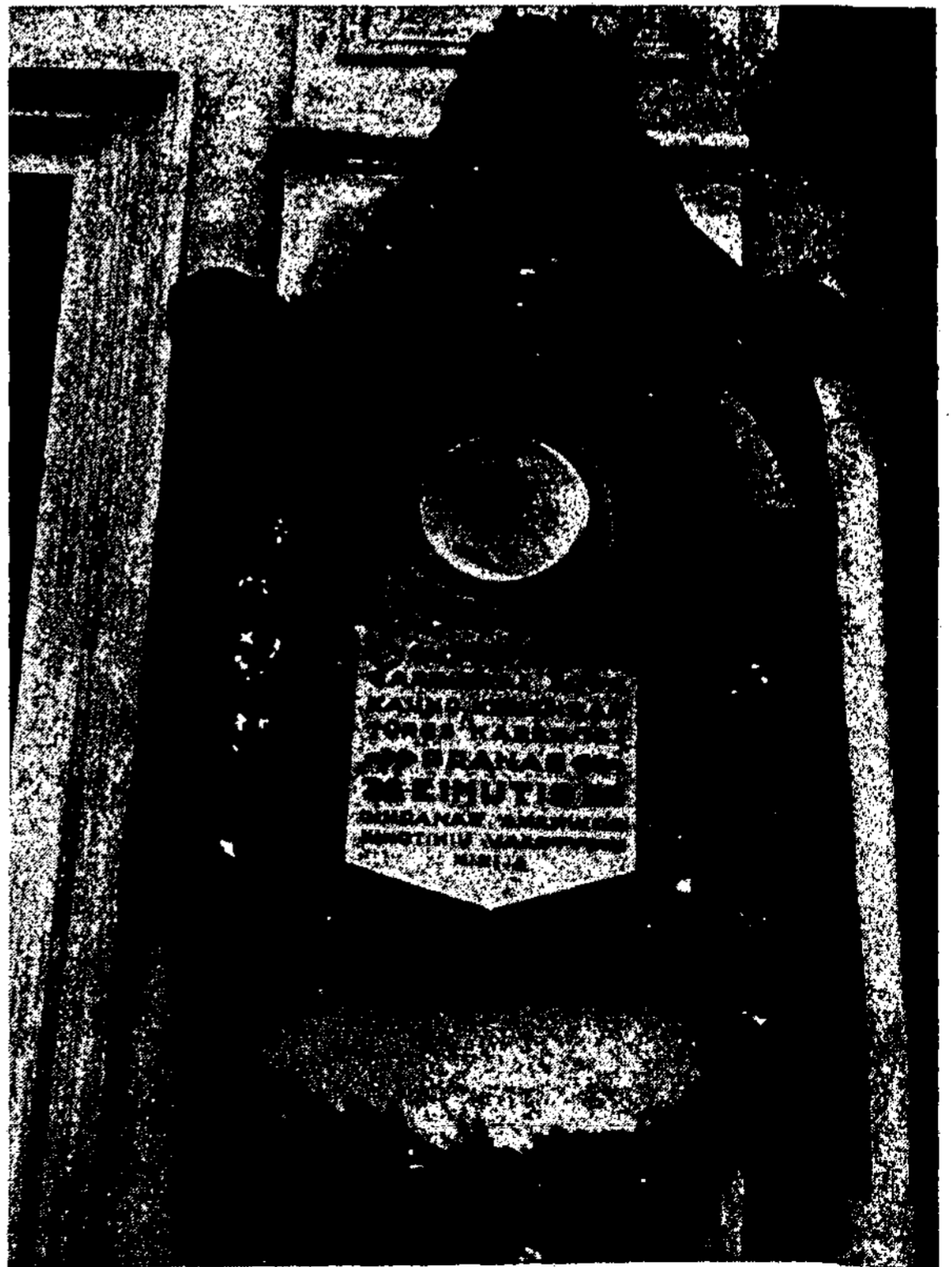
Po pamaldų visi iškilmių dalyviai nužygiavo į kapines. Kariuomenės daliniai išsirikiavo ties Eimučio kapu, ant kurio pereitais metais buvo pastatytas kuklus cementinis paminklėlis. Tai yra keturis kartus padidintas kareiviškas kryžiuokas su didele Kristaus kančia. Jo aukštis apie 2 m. Apačioje įdėtas Eimučio atvaizdas, padarytas iš baltojo marmuro, ir parašas: „Kauno kom. eil. Pranas Eimutis † 1919. III. 18“. Paminklėlį pastatė Kauno m. ir apskr. karo komendantūra ir karių kapų tvarkymo komisija. Projektą padarė, o taip pat visą dailės darbą atliko, dail. Stanišauskas.

Paminklėlį pašventino ir pamokslą pasakė karo ligoninės kapelionas kanauninkas Sabaliauskas. Grojo gusarų pulko orkestras. Prie paminklo stovėjo garbės sargyba ir šaulių bei savanorių vėliavos.

Po to Kauno m. ir apskr. karo komendantas plk. ltn. Saladžius pasakė kalbą, pabrėždamas kareivio Eimučio nuopelnus. Tarp kitko jis pažymėjo, kad Eimutis, vos 2 mėn. kariuomenėje patarnavęs, giliai suprato savo pareigas ir, nežiūrėdamas pavojaus, grū-

mėsi su užpuolikais, neišleido iš rankų ginklo ir paaukojo savo gyvybę. Pranas Eimutis komendantūros garbė ir pažiba, tėvynės meilės ir pasiaukojimo pavyzdys. Plk. ltn. Saladžius savo kalbą baigė šiais žodžiais: „Neužmirškime jo testamento, būkime eimutiškos giedrios dvasios ir tvirti savo pareigose. Ir dabar niuri tėvynės padangė. Jį pagerbsime, jei savo pareigas atliksime šventai, žuvusiojo pavyzdžiu. Testiprina mus Eimučio ir kitų karžygių dvasia kovose dėl Gedimino pilies — Vilniaus.“ Po šios kalbos, orkestrui griežiant gedulingą maršą ir karo policijos mokyklai saliotuojant šautuvų šūviais, buvo sudėti ant Eimučio kapo vainikai su tokiais parašais: 1) A. a. Kareiviui Karžygiui sargybiniui Pranui Eimučiui garbingai žuvusiam 1919. III. 18. ginant Amerikos J. V. misiją — Lietuvos kariuomenė, 2) Pranui Eimučiui — Karo Muziejus, 3) Mūsų šefui karžygiui Pranui Eimučiui — Lietuvos kar. kūrėjų savanorių sąjungos Kauno skyrius, 4) Mūsų karžygiui a. a. Pranui Eimučiui — Kauno m. ir apskr. karo komendantūra ir 5) Didvyriui Pranui Eimučiui — XVII šaulių rinktinė.

Iš kapinių visi nuvyko į Laisvės al., į Eimučio žuvimo vietą. Čia prie „Metropolio“ durų yra pri-

Kareivio Prano Eimučio atminimui įmūryta lenta jo žuvimo vietoj, prie „Lietuvos“ viešbučio

Kaip įrengti sekyklos

Periskopas

1933 m. „Kario“ 42 nr. esame apibrėžę dengtąsias žemės sekyklas ir įrengtas apgaulinguose vietos daiktuose. Saugumo atveju šios sekyklos nėra visai tobulos, nes dengtoje sekykloje sekėja per angą gali kliudyti sviedinių skeveldros ir iš arčiau iššautos kulkosvaidžių ir šautuvų kulkos, o apgaulingame vietos daikte, nepridengus skydu sekėjo galvos, nors ir netaikant priešui į tokį daiktą, vistiek yra daug galimų sekėjų kliudyti atsitiktinai: jo galva ir krūtinės dalis nepridengtos.

Be to, nurodytais būdais beveik neįmanoma padaryti storų perdengimų prieš atskirus sviedinių pataikymus. Šie netobulumai pašalinami vartojant periskopus.

Periskopai gaunami iš tiekimų įstaigų. Bet paprastą veidrodinį periskopą nesunku pasigaminti ir pačiam. Reikia turėti tik du polizuoto stiklo veidrodėliai 10×10 cm didumo, keturios lentelės apie 50 cm ilgumo ir šiek tiek vinių. Iš lentelių sukalamas keturkampis vamzdis 1 brėžiny parodytos formos; jo galuose lygiagrečiai įstatomi minėti veidrodėliai. Veidrodėliai pritvirtinami taip, kad sudarytų pusę stataus kampo; viršutinis su užpakaliniu vamzdžio šonu, o apatinis su priekiniu. Taip įstatyti veidrodėliai pritvirtinami, užkalant vamzdžio galus dugneliais.

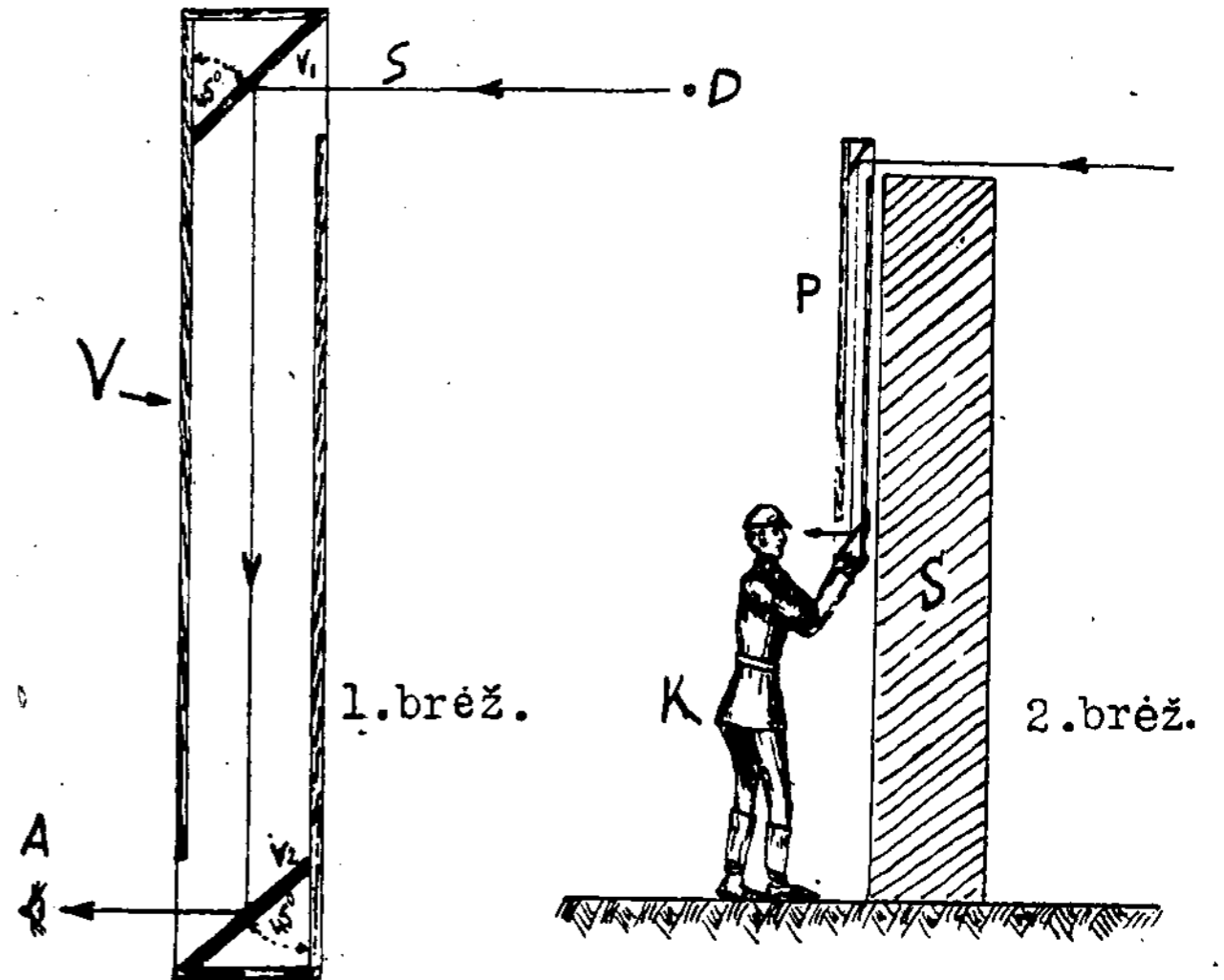
Tokį vamzdį pastatę stačiai ir žiūrėdami į jo apatinę angą, matome daiktus apatiniame veidrodyje, nes, pagal šviesos dėsnius, spindulys, nuo daikto pro angą patekęs į viršutinį veidrodį, tam tikru kampu nuo jo atšoka, tokiu pat kampu patenka į apatinį veidrodėlį, o nuo apatinio atšokęs į stebėtojo akį.

Statant veidrodinį periskopą priešdujinėse slėptuvėse, reikia jo angas sandariai perdengti stiklu, arba celulojdo plokštelėmis, o patį vamzdį, į slėptuvės per-

dengimą įstačius, drėgnu moliu apdėti ir suplukti, kad pro vamzdį užnuodytas oras į slėptuvę nepatektų.

Tiekimo įstaigų tiekiami periskopai esti veidrodiniai ir sudėtiniai, sudaryti iš lešių ir poliruoto stiklo prizmių. Yra periskopų labai sudėtingų ir brangių, pavyzdžiui, periskopai, vartojami nardomuose laivuose ir t. t.

Tiekiamų periskopų vamzdžiai daromi iš kelių kits į kitą sustumiamų skardinių vamzdžių, kuriuos pagal reikalą galima pailginti arba sutrumpinti, ištraukiant arba sustumiant.

1. brėž. Veidrodinis periskopas: V — vamzdis; V^1 , V^2 — veidrodėliai; D — daiktas; S — spindulys; A — sekėjo akis.

2. brėž. Periskopo naudojimas: sekėjas, atsistojęs su periskopu už mūro sienos, mato, kas kitoje jos pusėje vyksta. S — siena; P — periskopas; K — sekėjas.

kalta juoda marmurinė lenta su Eimučio atvaizdu, iškalta iš baltojo marmuro, ir tokiu parašu: „Čia 1919. III. 18 garbingai žuvo Kauno komendantūros kareivis Pranas Eimutis, gindamas Amerikos J. V. misiją.“ Ją padarė dail. Stanišauskas. Lenta buvo papuošta Amerikos Jungtinių Valstybių ir Lietuvos vėliavomis, vainiku, gėlėmis ir juostomis. Šios lentos atidengimo iškilmėse dalyvavo ir Amerikos Jungtinių Valstybių atstovas M. L. Stafford.

Atidengdamas šią lentą krašto apsaugos ministeris pasakė tokią kalbą: „Sunkiūs laikus Lietuva gyveno prieš 15 metų. Mūsų jaunos jėgos grūmėsi su veržniais iš rytų priešais, visas kraštas svetimųjų buvo nualintas. Pasaulis stebėjo mus. Pas mus buvo pasiųstos santarvės misijos. Pirmieji atvyko amerikiečiai. Šis dalykas tuo laiku buvo labai mums svarbus. Santarvės atstovai stebėjo, kaip lietuviai moka tvarkyti savo valstybinį gyvenimą. Tų metų kovo 18 d. atstovai amerikiečiai turėjo apžiūrėti mūsų frontą. Mano ir kitų karių lydimi jie išvyko į frontą ir susipažinę grįžo atgal. Sugrižę radome įvykusią tragediją; jaunas mūsų tėvynės gynėjas buvo amžinai užmigęs. Ir aš atne- nu, kaip man tuomet vienas amerikietis pasakė:

— Gaila šito jaunuolio kraujo, kuris žuvo dėl

mūsų. Jūs, lietuviai, galite būti tikri, šitokių žmonių dėka, būsite laisvi ir nepriklausomi.

Pr. Eimutis sąžiningai atliko savo pareigą ir dėl jos mirė. Šiandien jau sukako 15 m. Mes turime jį imti pavyzdžiu, kad prireikus mus stiprintų Eimučių, Juozapavičių ir Lukšių dvasia. Kiek jie, tiek ir mes turime būti pasiruošę įvairiems netikėtumams, turime sudaryti vieningą frontą, budėti, neužmiršti, kad mūsų tvirtovė mes patys esame. Turime eiti mūsų Tautos Vado nurodytuoju keliu, turime sąžiningai eiti pareigas. Atiduokime visas jėgas mūsų mylimam kraštui, mūsų Lietuvai tėvynei.“

Paskui kalbėjo Kauno burmistras ats. plk. A. Merkys, buvęs Eimučio žuvimo metu krašto apsaugos ministeris. Jis pažymėjo, kad ši paminklinė lenta netik primins garbingai žuvusį, bet ji ugdytų mūsų tautos dvasią ir visada primins, kad nužudę Eimutį okupantai niekad daugiau negautų Lietuvos matyti.

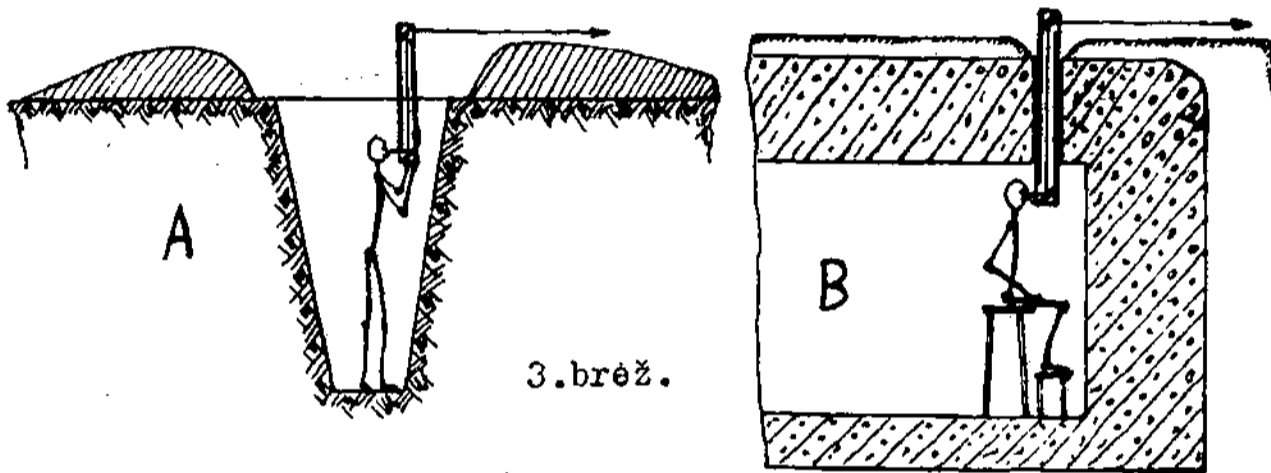
Po iškilmų karo policijos mokykla, šauliai, šaulės, savanoriai ir buv. žydų karių būrelis iškilmės maršu pražygiavo pro vyresnybę.

Tenka džiaugtis, kad mūsų radiofonas, nesigailėdamas triūso, šias kuklias iškilmes transliavo per radio. Tuo būdu ne tik kauniečiai, bet ir visa Lietuva ir užsienio lietuviai galėjo dalyvauti šiose iškilmėse.

Periskopą pasistatę už sienos taip, kad viršutinė jo anga būtų kiek aukščiau galime matyti daiktus, esančius kitoje sienos pusėje (žr. 2 brėž.).

Sekyklos su periskopais įrengiamos įvairiai. Dengtoje žemės sekykloje jis tam tikru būdu įstatomas į būstinės perdengimą. Suprantama, anga tokiai sekyklai nereikalinga. Būstinei galima iškasti norimo gilumo duobė ir padaryti tokio storumo perdengimas, kad ir atskiras stambaus kalibro artilerijos sviedinys jo nepramuštų.

Su periskopu galima vaikščioti giliuose apkasuose, arba susisiekimo eigose ir, reikiant, iš norimos vietos sekti ir tuo turėti saugią kilnojamą sekyklą. Periskopas gali būti statomas už nedidelio kalniuko, kelio iškasoje, arba prie medžio. Pro jį galima matyti, kas darosi toliau, priešui visai nesirodant. Be to, periskopas gali būti panaudotas gelžbetoninėse ir kitose sunkiose slėptuvėse; artilerijos bombardavimo metu esantieji slėptuvėje gali matyti, kas aplink daroma. Tokiose slėptuvėse, paprastai, įtaisomi vamzdžiai, kuriuose periskopai gali būti įstatyti pagal reikalą, arba, kad vieną jų sudaužius, galima būtų kitas panaudoti.

3. brėž. Periskopo naudojimas sekimui: A — iš gilaus griovio; B — iš betoninės slėptuvės.

Panašiai kaip periskopą, artileristai ir kulkosvaidininkai gali žemės sekyklose prisitaisyti žirklinį žiūroną.

Antžemio sekyklos

Antžemio sekyklomis vadinamos įrengtos ant žemės paviršiaus, k. a.: medžiuose, namų stoguose, kaminiuose, bokštuose ir pririšamuose aerostatuose.

Norint daugiau pamatyti, tenka pasikelti aukščiau: kopti į kalną, lipti į medį, ant namo stogo ir t. t. Sekėją tokie daiktai traukte traukia. Tačiau nevisuomet galima tokius daiktus sekimui panaudoti, nes kartais jie sudaro didelio pavojaus: nevykusiai panaudoję, turėsime nuostolių ir nuo to nukentės sekimas. Čia visuomet reikia atsiminti taisyklę: juo daugiau matai, juo daugiau priešas gali tave pamatyti, todėl visuomet daryk taip, kad priešas negalėtų pastebėti.

Sekimui, apskritai, beveik niekuomet negalima panaudoti atskirai lauke augančių medžių, nes tokie medžiai permatomi ir juose sekėjai lengvai pastebimi. Taip pat dėl panašių sumetimų reikia vengti ir nedidelių medžių grupių, alėjų prie kelių ir t. t. Naudojantis miško medžiais, neleistina lipti į esančius palaukėse medžius, parinkti pačius aukščiausius, iš kitų išsiskiriančius, mažai šakotus ir t. t. Be to, visuomet reikia lipti į medį tik iš savo pusės ir kuo arčiau medžio liemens, bet ne iš priešininko pusės ir, juo labiau, ne iš šonų, atsitolinus nuo medžio liemens. Įlipant, sekant ir išlipant, reikia stengtis kiek galima lėčiau judėti ir nesukrutinti šakų; taip pat nepatariama turėti prie savęs jokių blizgančių daiktų. Apdaro spalva turi būti tik medžio kamieno arba lapų spalvos. Kai prie-

šas arti (iki 400 m), apskritai, į medžius lipti pavojinga. Žiemą, kai ramus oras, medžių šakos apsnigtos ir nuo mažo jų sujudinimo sniegas byra, į medžius lipti taip pat nepatariama.

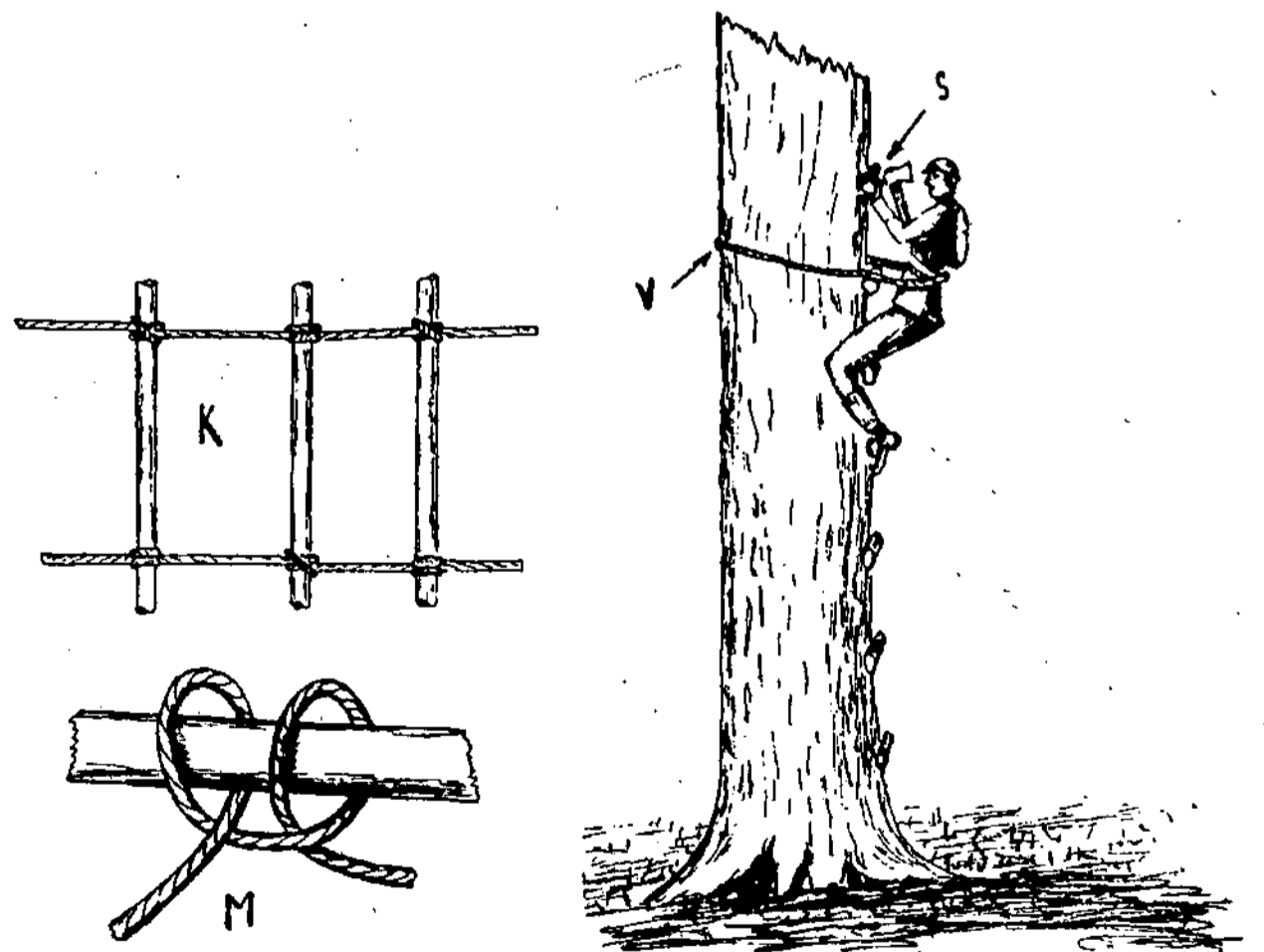
Naudojant medžius sekimui, pageidautina mažiau vartoti įvairių priemonių, k. a.: kopėčios, aikštelės ir t. t. Didesnius įrengimus medžiuose galima daryti tik užpakaliniuose ruožuose pradedant pulko rezervo ruožu ir toliau užpakaly. Būtiniais atvejais galėtų būti nedideli įrengimai šia prasme padaryti priekinio bataliono vado sekykloje, taip pat ir baterijos ar grupės vado sekykloje. Aukštesniems viršininkams sekti kautynių eigą, užpakalinėms artilerijos sekykloms, arba šaudant iš tolo į artėjantį priešininką, tokie, kad ir stambesni įrengimai, labai naudingi ir leistini.

Antžemio sekyklą medžiuose (žr. 6 br.) sudaro; 1—2 ir daugiau pereinamųjų aikštelių, pati sekyklos aikštelė ir jungiančios šias aikšteles kopėčios, laiptai. Vietoje kopėčių kartais galima naudotis medžio šakomis (eglese).

Nelygu medis ir ne į kiekvieną jų galima įlipti. Kaip paprasčiausią priemonę įlipimui į nestorus ir mažai šakotus medžius galima vartoti telefonistų nagus ir diržą. Į storus ir nešakotus medžius galima įlipti tik kopėčiomis, padarytomis iš virvių arba karčių, arba tiesiog prikaland prie medžio jų skersinius vinimis.

Virvių kopėčios surišamos ant žemės ir, permetus per šaką virvę, parištos užtraukiamos aukšty. Virvių kopėčios daromos taip: ant žemės ištiesiamos dvi virvės greta ir, sunėrus jose vienodais atstumais piemenų mazgus, įneriami į juos medžio skersiniai (žr. 4 brėž.). Visus mazgus reikia stipriai suveržti ir tarpus išlyginti.

Kad virvių kopėčios, lipant jomis, nesiūbuotų, reikia jas pririšti ne tik viršuje, bet ir apačioje. Viršuje

4. brėž.

4 brėž. Virvių kopėčios: K — kopėčių rišimas; M — piemenų mazgas.

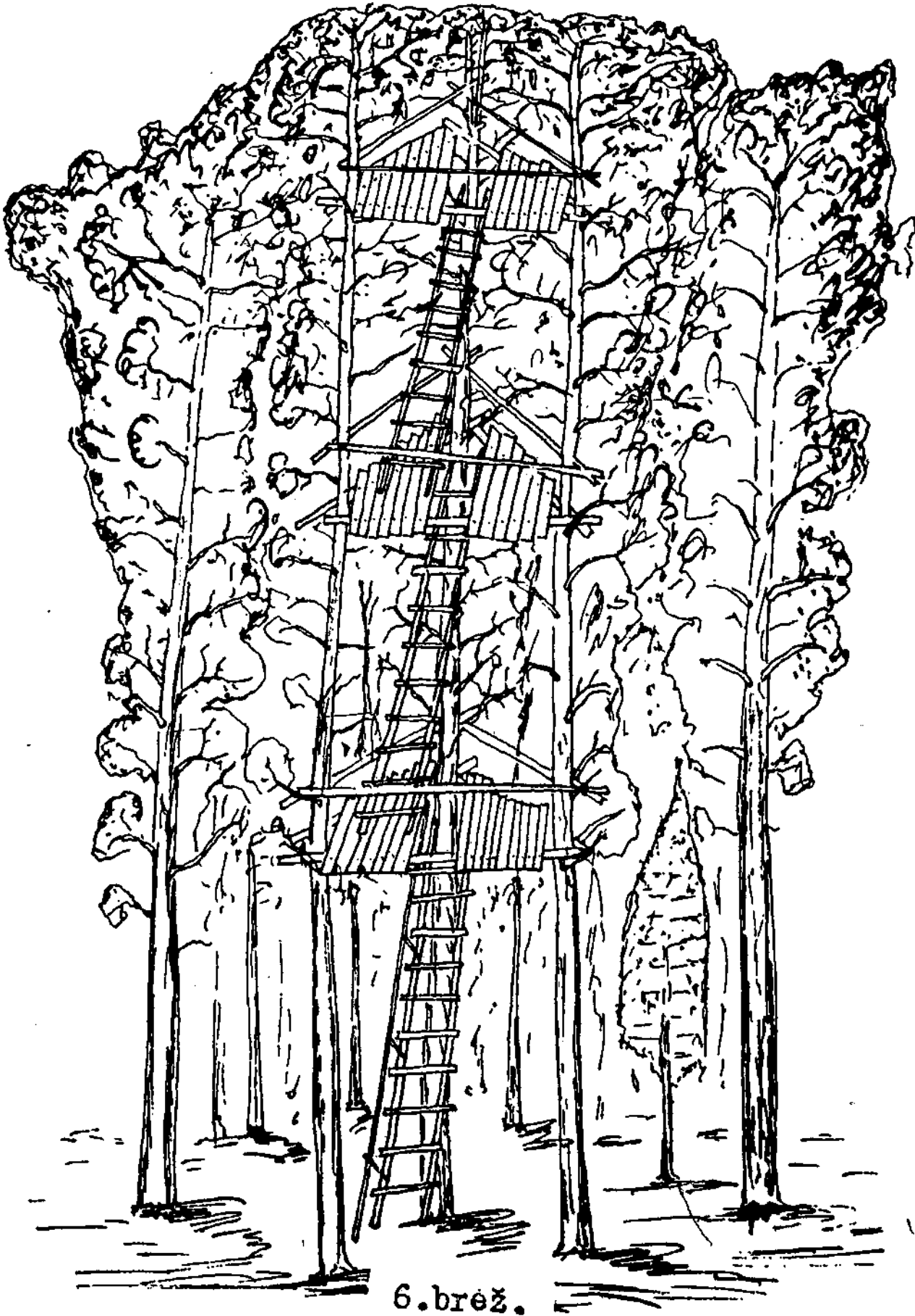
5. brėž.

5 brėž. Skersinių kalimas prie augančio medžio: S — kalamas sekersinis; V — virvė.

tvirtinamos pirmam žmogui užlipus ir prilaikant užtraukiama virvė.

Kalant skersinius prie medžio reikia pradėti nuo apačios. Pirmiausia prikalamas tiek apatinių skersinių, kiek pasiekiamas prikalti, stovint žemėje. Paskui kiti aukštesnieji skersiniai kalami, pasiilpus jau prikaltai-

siais. Kad būtų patogiau dirbti, reikia prie medžio liepens prisirišti virve panašiai, kaip telefonistai prisikabina diržu, lipdami į stulpą (žr. 5 brėž.). Kiekvienas skersinis kalamas prie medžio 2—3-is vinimis 10—15 cm ilgumo ir atstui per 10—12 cm. Kad sker-

6 brėž. Trijų aikštelių antžemio sekykla medžiuose

siniai geriau prigultų prie medžio liepens, patys skersiniai ir medis reikia kiek patašyti. Vinys per skersinius perkalamos dar žemėje.

Kai du medžiai arti, skersiniai kalami prie abiejų iš karto, lipant dviem žmonėm.

Įrengiant sekyklą medžiuose aikštelių pavidalo, įlipimui į aikšteles vartojamos kopėčios iš karčių (6 brėž.). Kopėčios iki pirmosios aikštelės sukalamos žemėje ir statomos iki šakų, arba iki tos vietos, kur turi būti aikštelė. Pasinaudojus pastatytomis kopėčiomis, padedami ant medžių šakų ir pritvirtinami 2—3 skersiniai. Ant skersinių padaromas iš lentų grįstas ir, jei reikia, turėkliai. Antrąsias kopėčias statyti dažniausiai kliudo šakos, todėl kopėčios sustatomos dalimis, būtent: statomos ant aikštelės dvi atskiros kartys; tos kartys tinkamai prie aikštelės pritvirtinamos, o skersiniai kalami prie jų lipant aukštyje jau prikaltaisiais. Vėliau įrengiama tokiu pat būdu antroji aikštelė, trečiosios kopėčios ir t. t.

Be to, kas jau buvo sakyta dėl atskirų medžių, įrengiant medžiuose sekyklas su aikštelėmis ir kopėčiomis, reikia joms ir vietą parinkti ir taip jas įrengti, kad iš toliau nebūtų matoma nei kopėčių nei aikštelių.

Kopėčios statomos kiek galima arčiau prie medžio liepens, iš užpakalio ir tarp tankių šakų. Juo sekykla arčiau priekinės ribos, juo aikštelės turi būti mažesnės ir juo rūpestingiau turi būti maskuojama. Sekyklų aikštelėms negali būti iš kalno nustatomos išmėros, nes visi jų dydžiai pareina nuo reikalo ir nuo maskavimo galimumų. Su dideliais patogumais skaitytis netenka. Jei manoma, kad medžiuose įrengta sekykla bus prieš matoma, geriau jos visai nedaryti.

Kaimuose, miesteliuose ir miestų pakraščiuose (bet ne atskirai stovinčiuose trobesiuose) patogios sekyklos gali būti įrengtos namuose. Tokioms sekykloms tinkamiausia vieta — mūrinių namų aukštų pastogėse. Reikiamam aukštyje daroma stoge nežymi skylė, o pastogėje saugumo padidinimui užstatomos statinės, dėžės su smėliu, apdedamos žemių maišais ir t. t., kad nei kulkos, nei skeveldros nepramuštų. Sekti iš namų pro langus, stoglangius ir kitas aiškiai matomas angas nepatartina, nes čia sekėjas lengviau pastebimas; taip pat nepatartina prie langų, apskritai, kas noris daryti, pavyzdžiui, apdėti langą iš vidaus žemių maišais ir t. t., nes pro stiklą visa bus matoma, ir priešas apšaudys.

Didžiojo karo metu gyvenamose vietose sekyklas dar ir taip įrengdavo. Naktį nugriaudavo trobesio kamina, jo vieton statydavo plieninę dėžę taip nudažytą, kad nieku nesiskirstų nuo buvusio kamino. Tokioje dėžėje ar vamzdyje sodindavo sekėją su telefono aparatu. Norint tokį sekėją (dažnai kenksmingą) surasti, reikėdavo išgriauti visus namus, nes nežinia, kuriame kamine sėdi sekėjas ir korektuoja taiklą artilerijos ugnį.

Bažnyčių bokštų varpinių ir šiaip jau žymesnių namų reikia vengti ir juose sekyklų nesteigti, nes tokie daiktai yra orientirai prieš artilerijai prisišaudyti: sekėjas galėtų nukentėti net nuo prisišaudymo.

Sekti kautynių eigai iš tolesnio užpakalio vartojami aerostatai. Aerostatą sudaro lengvos medžiagos pūslė, pripildyta lengvesnėmis už orą dujomis. Prie tokios pūslės kabinamas lopšys, kuriame esti sekėjai su žiūronais ir telefono aparatu. Prieštas aerostatas laikomas tam tikrame aukštyje. Aerostatas priešui matomas ir jį tuoju apšaudo artilerija ir gali pulti lėktuvai, todėl vienoje vietoje jis ilgai nelaukiamas.

Baigiant šį straipsnį, tenka pabrėžti ypatingą sekyklų svarbumą. Turint galvoje didelę sekimo reikšmę, reikia kautynėse pavartoti visas galimas priemones, kad sekimas būtų tobuliausias. Šiuo reikalu ypatingai rūpinasi visų laipsnių vadai. Kareiviams sekikams ir šiaip jau esantiems vadų komandų grupėse reikia susipažinti su visomis sekimo priemonėmis ir mokėti įrengti sekyklas įvairiose kautynių aplinkybėse. Tai jų šventa pareiga.

J. Matonis

JAPONAI SUSTIPRINO AVIACIJĄ

Karas su kinais parodė japonams, kad jie turi nepakankamai stiprią aviaciją. Tuo reikalu susirūpino tiek vyriausybė, tiek visuomenė. Buvo išleisti atsišaukimai į tautą ir sudaryti aviacijai stiprinti rinkliavos komitetai. Rinkliava turėjo Japonijoje ir jos kolonijose nepaprastą pasisekimą. Surinkta labai daug pinigų, iš kurių iki š. m. kovo 11 d. pastatyta ir perduota žemyno kariuomenės aviacijai 109 lėktuvai, o jūrų aviacijai 56 lėktuvai. Tai naujas japonų tautos vieningumo ir atsidavimo valstybei įrodymas. Nereikia užmiršti, kad ir Japonijoje siaučia krizė, skurdas ir yra daug bedarbių.

Latvijos aizsargų 15 metų sukaktis

1919 m. kovo 20 d. laikinoji Latvių vyriausybė išleido pirmuosius įsakymus dėl aizsargų (šaulių) organizacijos steigimo tvarkai ir saugumui palaikyti kariuomenės užnugaryje. Tuo metu aizsargų tarnybą gyventojai turėjo atlikti karo prievolės tvarka. Aizsargų padedama policija likvidavo įvairias plėšikų ir žmogžudžių gaujas, kurios terorizavo plačias apylinkes. 1921 m. vidaus reik. ministerio įsakymu aizsargų organizacija buvo perorganizuota savanorių stojimo pamatais ir organizacija perėjo į vidaus reik. ministerijos vadovybę. Į aizsargus ima stoti nepriklausomybės karų dalyviai (atsarginiai), sustiprindami organizaciją kariškai gerai apmokytais ir idėjiniai stipriais veikėjais. 1925 m. prie aizsargų dalių ima organizuotis aizsardžių (moterų) rateliai.

Latvijos aizsargų viršininkas plk. Prauls

Per 15 metų aizsargų vienetai išaugo į didelę ir stiprią organizaciją. Aizsargų organizacija turi 19 pulkų, susidedančių iš aizsargų-pėstininkų, raitininkų ir specialių dalių: ryšių - motoristų, radio - telefonistų, jūros aizsargų ir kitų dalių. Be to, organizacija turi 2 atskirus — geležinkelių ir aizsargų aviacijos pulkus. Geležinkelių aizsargų uždavinys — padėti palaikyti tvarką geležinkelių ir stočių rajonuose ir geležinkelių parengimas kariuomenės transporto tarnybai. Aizsargų aviacijos pulkas įsteigtas naujų lakūnų kadrui parengti bei suteikti galimybių praktikuotis kariuomenės atsargos lakūnams. Vyriausybės padedamas aizsargų aviacijos pulkas jau turi angarą, įsirengė dirbtuvę ir savo jėgomis stato du naujus lėktuvus.

Lėšos, gaunamos iš vyriusybės, menkos, bet, nežiūrint į tai, aizsargai pakankamai gerai ginkluoti ir aprūpinti mokymo bei ryšių įrankiais. Tai pačių aizsargų nuopelnas, kurie šiam tikslui gausiai aukoja bei prisideda darbu.

Vienas svarbiausių aizsargų uždavinių — ne vien palaikyti atsarginiuose kariuomenėje įgytas žinias, bet taip pat šį mokslą pagilinti bei papildyti. Šiame darbe aizsargų organizacijos naudojasi dideliu kariuomenės

prielankumu. Šalia savo tiesioginių uždavinių — rūpintis ramumu bei saugumu, aizsargų organizacija parengia savo narius naudingai veikti plačiuose gyventojų sluoksniuose. Pirmučiausia reikia paminėti sanitarinės pagalbos organizavimą. Beveik kiekviename valsčiuje yra keli apmokyti aizsargai ar aizsardzės, kurie gali suteikti gyventojams pirmąją pagalbą. Didelį dėmesį aizsargai kreipia ir į gyventojų parengimą apsisaugoti nuo dujų karo pavojaus.

Jaunimui patraukti į aizsargų eiles, pr. m. pradėta steigti aizsargų sporto rateliai.

Labai didelis ir reikšmingas aizsargų kultūros darbas kaime. Daugely vietų aizsargų skyriai bei aizsardžių rateliai, sujungę inteligentiją, stoja vietinio kultūrinio gyvenimo priešakyje. Rengia atitinkamas paskaitas, įvairius kursus, prieinamus ir neaizsargams, vakarus, organizuoja choras, orkestrus ir t. t. Taip pat nepamiršta ugdyti piliečiuose pareigos jausmą ir krašto meilę.

Nežiūrint į rūpestingą parinkimą, aizsargų eilės kasmet auga. Šiandien organizacija turi per 40.000 narių.

Savo sukaktuves aizsargai iškilmingai paminėjo kovo 21 d. Rygoje. Minėjimo iškilmėse dalyvavo visų aizsargų pulkų vadai, jų padėjėjai, aizsargų kariškai bei vyresniosios aizsardzės. Minėjimo švenčių dalyviai aplankė Brolių kapus ir uždėjo vainikus. Vakare buvo iškilmingos pamaldos Marijos bažnyčioje, kur dalyvavo valstybės prezidentas, kariuomenės, seimo, vyriausybės, organizacijų atstovai ir t. t. Po to karių klube buvo iškilmingas aktas, kur taip pat dalyvavo valstybės prezidentas, aizsargų ir kariuomenės vyriausioji vadovybė ir t. t.

Vyt. Gačonis

Lakūnas

Esu lakūnas aš laisvas paukštis,
Sparnais matuoju beribį plotą.
Mane vilioja padangių aukštis,
Žvaigždutėm paukščių keliai iškloti.

Ar audros siaučia, ar vėjai pyksta, —
Manęs nebaido kruša, perkūnas,
Prieš mano drąsą jų jėgos nyksta —
Ašai jų viešpats — laisvas lakūnas.

*

Apačioj žemėj raudonas karas:
Žmogus prieš žmogų pagalbos šaukia. —
„Pakilk lakūne, kaip laisvas aras,
Parodyk drąsą, — tavieji laukia!“

Palinko žolės arti į žemę,
Pradingo taškas beribiam plote.
— Kokią tau dalį likimas lemia? —
— Ar besugrįši, drąsus pilote?

Štai priešų eilės gula, kaip šienas;
Lakūnas narsiai dalį mėgina. — —
Ausyse skamba, tartum lyg plienas, —
Pilotas jaučia krūtinėj šviną.

— Aukštyn, lakūne, nuo žemės veido
Tau priešas mirtį siaubingą rengia!
Lakūno rąką jėga apleido, —
Artyn į žemę lakūnas žengia.

J. Velička

Gražiausiai mus pagerbė suomiai

Nepaprasto draugiškumo parodė suomių kariai Lietuvai. Drauge su mumis minėdami vasario 16 dieną, ištisą trilypi savo laikraščio „Suomen Sotilas“ (Suomijos karys) numerį paskyrė Lietuvai, gausiai iliustruodami paveikslais iš Lietuvos žemės ir gyvenimo.

LIETTUALLE
omistettu
erikoisnumero

LIETUVAN
VAAKUNA

nr. 5-7

HELMIKUU

1934

SUOMEN SOTILAS

Suomijos karių laikraščio viršelis; tas numeris visas paskirtas Lietuvai

Jau viršely dviem spalvomis atmuštas Lietuvos valstybės herbas — Vytis. Toliau eina atvaizdai: mūsų Respublikos Prezidento Ant. Smetonos, krašto apsaugos ministerio, vyr. štabo viršininko ir t. t. Tautos himnas įdėtas su gaidomis liet. ir suomių kalbomis. Visi straipsniai taip nušviečia Lietuvos praeitį, jos žemę, kultūrą, jog suomis karys iš šio numerio galės susidaryti sau tikrą Lietuvos vaizdą ir ją pagerbti, net pamilti, nes visi straipsniai parašyti bičiuliškų širdžių, kai kurie net entuziastiškai.

Ir koke gi tie straipsniai?

Redakcija savo pratarmėj taip sako: „Kadangi mūsų ir lietuvių likimas daugeliu atžvilgiu yra buvęs panašus, todėl manome, kad reikia arčiau susipažinti su Lietuva ir su jos šaunia tauta... Tikimės, kad ir gerbiamieji lietuviai maloniai tai priims ir supras, kad mes čia, Suomijoje, stengiamės susipažinti su ju kilnia tėvynė“.

Toliau eina įžanginis pačios Redakcijos straipsnis, lygia-grečia lietuvių ir suomių kalbomis. Štai jis, skaitykim ištisai:

LIETUVIAI TĖVYNĖS GYNĖJAI!

Atiduodami garbę, prašome persiusti Jums širdingiausių linkėjimų iš Suomijos, tūkstančio ežerų krašto.

Be abejo, visi Jūs girdėjote apie Suomiją. Ji yra nepriklausoma respublika žemiuose. Daugiau kaip šimtą metų mūsų kraštas buvo rusų caro valdomas ir tik, už savo laisvę kovodami, per dideles aukas atgavome nepriklausomybę. Suomijos nepriklausomybė buvo paskelbta 1917 metų gruodžio 6 dieną, bet tikrai po pusės metų kraštas buvo visiškai laisvas.

Jūs, brangieji lietuviai, daugelyje atveju pergyvenote tuos pačius vargus, kokius ir mes, suomiai, bet Jūs dar daugiau tu-

rėjote kentėti. Caras Jus labiau spaudė nekaip suomius, todėl — apie tai čia nekalbėsime. Rusų pavergti turėjote iškentėti visus didžiojo karo baisumus. Kautynių frontas daug kartų ėjo per Jūsų žemę. Žiaurios kovos sunaikino didelius gražios ir brangios Jūsų tėvynės plotus. Bet čia ne viskas: rusų armijoje priverstinai tarnaudami, Jūs savo kraują turėjote išlieti už tą kraštą, prie kurio jokios simpatijos negalėjote jausti, bet priešingai. Begalinės buvo dėlto Jūsų fizinės ir moralinės kančios. Garbingai jas iškentėjote. Jūsų tauta buvo išniekinta, nuvarginta, bet vis dėlto, laisvės aušrai auštant, atsirado jėgų 1919 ir 1920 metais kovoti už savo tėvynę prieš Jūsų žemės išiveržiančius priešus. Laisvę laimėjote savo jėgomis, be jokios pašalinės pagalbos. Mes tinkamai negalime stebėtis Jūsų didvyriškumu. Stipri Jūsų tauta, su garbinga praeitimi, dėlto ir su šviesia ateitimi. Atstatydami savo kraštą po karo visam pasauliui parodėte, kad Jūsų tauta yra gaivi, kad ji laisvės verta ir gali būti gražiu pavyzdžiu kitoms tautoms.

Norint supažindinti Suomius, tėvynės gynėjus, su Jūsų kraštu ir tauta, Suomijos kariuomenės karių organas Suomen Sotilas sumanė išleisti šį specialų numerį. Mes paskyrėme jį Jums, brangieji lietuviai, ir tikimės, kad jus džiugina ta žinia, jog dėl šio numerio gražioji Jūsų tėvynė ir garbingoji tauta dar labiau bus mūsų tėvynės gynėjų mylimos. Šio numerio skiltyse nušviečiama Jūsų kilnioji praeitis, garbingos kovos už laisvę, Jūsų kariuomenė, kraštas, tauta, kultūrinis bei ekonominis gyvenimas ir t. t. Mes pasistengėme kiek galima pavairinti šio numerio turinį. Jeigu mes savo noro pasileksime, tai nuopelnas ne mūsų, bet Jūsų generalinio konsulo Helsinkyje, gerb. dr. R. Öllerio, kuris iš pat pradžių mūsų sumanymui pritarė ir mielai sutiko mums suteikti reikalingos pagalbos. Laikome malonia savo pareiga dabar pareikšti ponui gen. konsului Öllerui mūsų širdingą padėką už jo begalinį malonumą ir didelės vertės pagalbą. Be gen. konsulo Öllerio darbo ir pagalbos šio specialio numerio išleidimas būtų buvęs visai negalimas.

Lietuvos gynėjai! Gaila, kad suomių kalbos nemokėdami negalite suprasti šio numerio rašinių. Bent paveikslai Jums suprantami ir gal Jums bus įdomu su jais susipažinti. Suomijos kariai, kuriems šis numeris pritaikintas, be abejo, su mielu noru skaitys jame įdėtus straipsnius. Esame tikri, kad jie, šį numerį perskaitę, pradės gerbti ir mylėti Jus bei Jūsų žemę. Tūkstančių suomių karių širdyse šiandien išgalės gražios mintys apie Lietuvą, ir tikrai Suomijos kariuomenės kareivinėse bus sušukta triskart vallo Lietuvos, Jūsų tėvynės, garbei ir jos laimei bei gerovei.

Suomen Sotilas Redakcija

S. S. Redakcija pasisako, kad šio numerio išleidimas be mūsų generalinio ir garbės konsulo Helsinkyje p. Dr. R. Oeller'io būtų buvęs negalimas. Aš irgi išitikinęs, kad Redakcija čia nė kiek neperdėjo, nes žinau Dr. Oeller'io visą Lietuvai atsidėjimą ir jo nepaprastą darbštumą. Visai teisingai straipsnio vidury įdėtas to mūsų didžiai gerbiamo konsulo atvaizdas, kurį ir mes čia dedame.

Generalinis mūsų garbės konsulas Helsinkyje, dr. R. Oeller'is

Toliau eina teisininkės E. Lisitzin straipsnis „Lietuva—žemė ir tauta“. Rašinį pradeda žiniomis apie senovės finikiečių, graikų ir romėnų prekybą su aisčiais, iš kur veždavosi už savo dirbinius „šiaurės auksą“ — gintarą. Mini mūsų lygumas su sviruojančiais javais, mūsų šviesius ežerus su tamsiomis giriomis krantuose, senus piliakalnius, kaimus su baltomis ar raudonomis bažnyčiomis, mūsų nuostabius kryžius pakelėse, kokių niekur kitur Europoje nerasi; pamini mūsų seną gražią kalbą, sanskrito seserį, kuria gėrėjosi kalbininkas Schleicher'is ir Kant'as. Baigia mūsų dainomis, kurias renkant yra prisidėjęs ir suomių mokslininkas, mūsų žinomas bičiulis, velionis prof. Niemi, kuriam, girdi, lietuviai praeitą rudenį ant jo kapo pastatė labai gražų paminklą.

Toliau jau minėtasis mūsų konsulas Dr. Oeller'is aprašo Dr. Jono Basanavičiaus gyvenimą ir jo darbus, jo draugus keliant Lietuvą, „Aušrą“ ir atpasakoja Lietuvos kovas toje galybėje iki vasario 16 d. Čia paminėtas suomių, dar tuomet jaunas, mokslininkas prof. Mikkola, kuris su savo žmona, Maila Talvio, 1894 m. yra gyvenęs Plokščiuose pas Petrą ir Zofiją Kriaučiūnus ir tyrinėjo lietuvių kalbą. Kaip pritiko prie šio straipsnio Rimšos „Lietuvių mokykla“!

Suomen Sotilas vyr. redaktorius p. Rolf Tiivola

To paties autoriaus Dr. Oeller'io, 4-se puslapiuose išdėstyta Lietuvos istorija, pajavairinta mūsų didžiųjų kunigaikščių atvaizdais.

Toliau, nežinomo autoriaus „Lietuvos Šaulių Sąjunga“ su tam tikromis nuotraukomis, kaip tai: steigėjo a. a. V. Putvinškio, plk. Kalmanto, dail. Žmuidzinavičiaus ir kt.

Ta pati teisininkė p-lė E. Lisitzin smulkiai aprašė Kauną, pavadindama jį „šypsančioji“ Lietuvos sostinė, kuri turinti, girdi, gal būt, gražiausias Europoje apylinkes. Išdėstyta Kauno miesto istorija nuo seniausių laikų. Paminėtas ir švedų (tuomet ir suomių) karalius Karolis XII, kurio kariai 1701 metais Kauną „pasveikinę“, visiškai jį sudegindami. Aprašytos Kauno dabarties žymesnybės ir pridėti atvaizdai, tarp kita ko: Vytauto bažnyčia, pilies, rotušės, Maironio namų. Aprašymas baigiamas karo muziejaus vėlavos nuleidimo apeigų paminėjimu.

Yra 5-ų puslapių plk. ltn. Kuizino aprašyta Lietuvos kariuomenė su daugeliu nuotraukų, kurių centre paveikslas, kaip Respublikos Prezidentas pakelia kariūnus į karininkus su jaudinančiu, įteikiant kardą, sakiniu: Be reikalo nekelt, be garbės nenuleisk.

Nors nepasirašė, bet manau, kad irgi p. konsulas Oeller'is parašė straipsnius: „Truputis iš Klaipėdos“, su atitinkomomis nuotraukomis ir su visu Neringos žemėlapiu. Tarp kita ko čia pamini, kad 1627 m. Klaipėdą buvo paėmęs švedų karalius (taip pat ir suomių) Gustavas II Adolfas ir 1629—1635 m. joje stovėjo švedų igula. Tuomet švedai kaimus taip apiplėšė ir išdeginę, jog visas kraštas virtęs beveik dykuma, kol, pagaliau, užpuolikai išsikraustė. Po 30 metų švedai vėl grįžė. Generolo

Horno vedami, 1678 m. sudeginę pirmą Klaipėdos priemėsčius, o paskui ir patį miestą, tik tvirtovė išsilaikiusi vokiečių rankose. Vėliau, kai vokiečiams atėjo pagalba, švedai buvo priversti trauktis ir per Lietuvos girias su dideliu vargu pasiekę Kuršą.

Pridėti Lietuvos žemėlapiai: dabarties ir jos didžiosios galybės, kada siekė Juodąsias jūras.

Dar yra Dr. Oeller'io straipsnis: Kaip Lietuva tapo nepriklausoma valstybė, kur atpasakojama, kaip, rusams pasitraukus, vokiečiai okupavo visą Lietuvą ir kaip dabar lietuviai ėmė kovoti su Ober-Ostu, kaip derėjosi dėl Lietuvos valdovo kung. Uracho, kol pagaliau Lietuva buvo vokiečių pripažinta nepriklausoma valstybė ir buvo išrinktas jos pirmutinis prezidentas p. Ant. Smetona. Tarp kita ko, paminėta, kad Suomija Lietuvą pripažino „de facto“ 1919 m. lapkr. 17 d., o „de jure“ — 1921 m. spalio 14 d.

Panelės Lisitzin dar vienas straipsnis: Bruožai iš Lietuvos kultūros gyvenimo. Išeidama iš to, kad tautos dvasios jėga reiškiasi jos kalboje, jos literatūroje, mene ir šiaip visame kultūros gyvenime, rašytoja ir ėmėsi iš eilės vaizduoti kiekvieną iš tų kultūros reiškinių šakų. Šiame numeryje suskubo aprašyti mūsų literatūrą, matyt, palikdama kitas šakas kitiems S. Sotilas numeriams, nes po straipsniu padėta: bus toliau.—Raštą pradeda nuo Duonelaičio ir išvardija didžiuosius mūsų rašytojus ir poetus, ilgiau apsistoja ties Krėve-Mickevičium, ypač ties jo Šarūnu; neužmiršta net Bałtrušaičio, o iš moterų tuo tarpu mini tik Sofiją Čiurlionienę.

Dar straipsnelis apie mūsų valstybės ūkio būklę: biudžetą, žemės ūkį, užsienio prekybą, finansus. Raštai apie Lietuvą baigiami straipsniu apie Lietuvoje. Skapiškyje, palaidotus suomių karius. Kaip jie čia atsirado? Mat, Krimo karo metu ir Suomijos gvardija*) turėjo žygiuoti kartu su rusų dalimis, nelygiant, kaip lietuviai didžiojo karo metu. Suomių kariai tuomet žygiavo per Lietuvą ir čia ėmė sirgti šiltinėmis; 220 tų vyrų buvo palaidota Skapiškio kapuose. Lėgę gyvi draugai ant jų kapo pastatė paminklą—akmenį su užrašu suomių ir lotynų kalba. Jau, rodos, 1924 m. Skapiškio šaulių būrys ėmė globoti tuos kapus, paminklą aptvėrė tvorele ir kai kada pagerbia, uždėdami vainiką. Tekste toki nuotrauka matytis.

Šitoks lietuvių meilės darbas suomių kariams suomių labai jaudina, ir rašytojas, tai paminėjęs, savo straipsnyje reiskia pageidavimą, kad suomia panašiai atsidėkotoj lietuviams, sakydamas, kad, gal būt, ne vienas ir lietuvis karys, tarnaudamas rusų kariuomenėje, yra savo galvą padėjęs suomių žemėje; tokį kapą, girdi, reikėtų suomiams taip pat meilingai globoti.

Tai tiek žinių apie Lietuvą šis Suomen Sotilas numeris duoda savo kariams. Kadangi viskas parašyta labai mums palankiai, tai toks raštas sukels suomiuose daug draugiškumo lietuvių tautai. Už tai tenka nuoširdžiai padėkoti S. S. Redakcijai ir raštų autoriams.

A. Sabaliauskas

*) Apie senąją suomių kariuomenę žr. „Karys“ 1931 m. Nr. 34.

Kuopos dirbtuvė darbo metu: kas sugenda, tuojau sutaisom

Grigoro foto

(Galas)

„Ugnis iš malūno nutilo, nes jie visi užmigo karžygių miegu. Tuo pačiu metu priešą apėmė baisi panika — iš visų pusių pasipylė pragariškai galinga ugnis“.

— Vėl pasirodo parašas, kurį seka ekrano paveikslai.

„Ir pasigirdo galingas pergalės šauksmas... Naršieji sakalai, amžinai suglaudę sparnus, jau nebejuto, kai prisiartino prie jų tūkstančiai tautiečių ir nulenė savo galvas. Tik jų išbalusiuose veiduose buvo matyti pasiryžimas ir pasitenkinimas, kad savo — kario — pareigas garbingai atliko“.

Pasirodo paskutinis paveikslas ir aiškus, spinduliuojąs parašas.

„Jie miegojo. Jie buvo laimingi. Jie buvo tikrieji kariai, tikrieji savo tėvynės sūnūs. Didingai jie nužengė paskutinįjį savo gyvenimo žingsnį“.

Salėj sužibo elektros šviesa, žalsvos milinės subruzdo, sumirgėjo veidai. Kareiviai, viršininkų paraginti, ėjo lauk ir skubiai stojo į rikiuotę.

Pulkas žengia namo — duslus žingsnių dundesys liejasi su orkestro garsais.

Po vakarinio patikrinimo. Dešimta valanda. Budėtojas liepia visiems gulti ir užgesina kazematuose šviesą.

Nuslopsta betkuris triukšmas. Kareiviai pradeda migti. Tik vienoj antroj vietoj girdėtis tylus šnibždėjimas, kuris už keliolikos sekundžių pasikeičia miegančiojo šnirpštimu.

Pasėlis dar nemiega. Jis mąsto. Jo galvoj labai daug minčių.

Jis prisimena savo praeitį. Išblyškęs, sukritusiais kūno sąnariais, amžinai rūstus, nepatenkintas jis buvo visų apjuokiamas, niekinamas. Jis pykdavo, mėginavo atsikirsti, tačiau visa tai dar labiau pablogindavo jo santykius su žmonėmis, su visa aplinkuma. Iš visų pusių pajuoką ir niekinimus jusdamas, jis pradėjo pats savęs nebeapkęsti. Senutė motina niekuomet negirdėjo malonesnio savo sūnaus žodžio. Ji skaudžiai kentėjo dėl savo sūnaus nelaimės, raižoma aštrių sūnaus kaltinimų.

Pasėliui pasidaro labai neramu. Keistas jausmas kūnu nubėga, šaltą šurpą palikdamas.

— Kodėl prisimenu šią dieną savo motiną? — klausia savęs. — Kas gi čia būtų?...

Keista!

Atvykęs į kariuomenę, jis mažai ja rūpinos, apie ją negalvojo. Turi namelį, daržą — tegyvena sau ramiai!... Taip jis pagalvojo pirmąją dieną ir visiškai ją užmiršo. Netrukus įvyksta jo gyvenime persilaužymas — jis pakliūva į kareivinių auklėjimo vagą, jis pamilsta karišką gyvenimą. Pradeda nepaprastai daug dirbti, domėtis kiekvienu viršininkų žodeliu. Sukraipytas jo kūnas pradeda labai sėkmingai taisytis, jis pamažu mušasi į pirmųjų eiles. Sieloj pajunta kažin ką naujo, galingo, džiuginančio.

Jis pasijunta žmogumi.

Už poros savaitių bus mokomos kuopos išleistuvės. Pasėlis gerai žino, kad jis baigs pirmuoju. Jis jaučia, kad taip visi viršininkai mano. Ir žino gerai, kad nei jis pats, nei jie neklysta.

Linksmas, o kartu ir liūdnamas...

Jis atsimena pamirštą savo pareigą, dar neatitaisytą anos juodosios praeities klaidą. Tai tamsi dėmė, kuri temdo jo, kario, vardą.

Senutė, sunykusi motina!...

Juk nuo ano šiurkštaus atsisveikinimo tiek daug laiko praėjo, o jis niekuomet ja nebuvo pasirūpinęs, neparašęs, neperdavęs nė vieno žodelio. Juk jo motina net nežino, kur jis tarnauja...

Pasėlis paslepia išraudusį savo veidą į pagalvį, tarytum bijodamas, kad nepamatytų kas nors, nesužinotų.

— Viešpatie, koks aš niekšas!... — tyliai sušnibžda.

Jo galvoj susidėsto artimos ateities vaizdas.

Pulko aikštėj lyg smuiko styga išlygiuota mokojoji kuopa. Ateina pulko vadas — kuopa sustingsta pasuktomis į jo pusę galvomis — pagerbia. Perskaitomas aktas. Pulko vadas šaukia Pasėlio pavardę. Jis išeina tvirtais žingsniais, išsitempia. Pulko vadas jį sveikina, paspaudžia ranką ir duoda dovanų puikų sidabrinį laikrodį.

O tuo tarpu...

Tuo tarpu senutė jo motina sėdi prie lango ir dūsauja, atsimindama mylimąjį, nelaimingąjį savo sūnų. Ji nerimsta, kankinasi. Jos suvytusiais skruostais bėga ašaros.

Pasėlis suspaudžia rankomis galvą.

— Ne, ne, taip negali būti! Jai parašysiu, ryt viską parašysiu. Už visą gyvenimą atsiprašysiu. Nudžiuginsiu...

Tačiau Pasėlis nenurimsta. Krūtinę graužias kirminas neišnyksta. Kažin koks šiurpas ima, baisu darosi.

Kur jis iki šiol buvo?... Kodėl neprisiminė iki šiol savo motinos?... O gal ir šią dieną nebūtų prisiminęs, jeigu ne tasai įvykis užsiėmimus bebaigiant.

Eilinis Čiapas išmeta iš rankų šautuvą ir nusikeikia rusišku sakiniu. Išgirsta leitenantas, prisiartina, nubaudžia Čiapą. Po to tyli kurį laiką, pasižiūri į su-

stingusius kareivius kažin kaip ypatingai veriančiu žvilgsniu ir sako.

— Vyrai! Pasirūpinkit, kad niekuomet neišgirsčiau jūsų tarpe panašaus nusikeikimo! — reikšmingai skambančiu balsu prideda. — Argi jūs, vyrai, niekuomet nepagalvojot, kaip šiuo keiksmu įžeidžiat savo motinas?!... Argi tik tiek tėra brangios jums motinos?!... Gėda, vyrai!...

Tie keli žodžiai, tikri, iš širdies išplaukę, žodžiai ir priminė Pasėliui pamrštąją motiną. Prisiminė jis gyventąsias prie motinos dienas, prisiminė savo dėkingumą motinai už gyvybę.

Ir dabar tik suprato Pasėlis motinos kančią.

Traukinys privažiuoja baltą, didelę stotį ir sustoja.

Iš trečiosios klasės vagono iššoksta vidutiniško ūgio jaunesnysis puskarininkis ir sparčiais žingsniais nusiskubina per peroną.

Pažįstamomis šiaulių gatvėmis pasiekia jis Šimšės priemiestį. Vienoj gatvelėj susitinka pažįstamą, tos pačios dirbtuvės, kur dirbo, darbininką.

— Labą dieną! Nebepažįsti? — sulaiko pro šalį bepraecinantį.

Sulaikytasai sustoja ir žiūri nustebeš.

— Pasėlis! Argi?...

— Taigi, tas pats. Ko čia stebėtis!

— Užmušk, nebūčiau pažinęs. Ir veidas pasikeitęs, ir ūgiu, rodos, didesnis, tiesus toks... Geras dalykas toji kariuomenė, o aš, kaip asilas, džiaugiaus tuščią bilietą ištraukęs...

— Na, sakyk, kaip čia begyvenat? Kaip mano motina? Matėt kada, kalbėjot?

— Nieko, taip sau. Anądie buvau susiėjęs. Sirguliuoja. Sielojasi dėl tavęs, girdi, kenčia nabagas, ar išlaikys, sprendžia.

— Tad susitiksime dar. Penkias dienas būsiu. Pasikalbėsime...

Tai brangiausias sunkaus jos gyvenimo atpildas

Pasėlis atsisveikina, pereina kelias gatveles ir pasuka į savo kiemą, kurio viduryj nedidelė, kaimiška trobelė.

Motina stovi prie lango ir šluosto lempos stiklą. Iš karto ji nepažįsta įėjusio, tad prisimerkia ir žiūri.

— Jonai! Sūneli mano brangus! — sušunka, išmesdama iš rankų stiklą.

Sūnus bučiuoja motinos rankas.

— Sveika, mama!... Kaip begyveni?...

Motina taip susijaudina, kad nebesugeba žodžio ištartti. Tik glosto, bučiuoja nulenktą sūnaus galvą.

Nurimusi pradeda šnekėti.

— Nieko, taip sau... Vis apie tave galvojau... Laukiau.

— O aš iš pradžių... Pati, mama, žinai, koks buvau. Kai kariuomenė padarė iš manęs žmogų, nutariau tave netikėtai, staigiai aplankyti. Dabar visai kitaip, mama, bus. Visuomet būsiu tau geras, rūpinsiuos. Tu atleisk man už anuos laikus, pamiršk...

Motina iš džiaugsmo nebesumano, kas daryti.

— O čia man žmonės apie tave visokių niekų prišnekėjo. Girdi, užkankins, užstumdys tokį...

— Nežinia, kas būtų buvę, jeigu nebūčiau stvėręs darbo, jeigu nebūčiau pamilęs kariškąjį gyvenimą.

— Kaip gi visa tai atsitiko, sūneli? Niekaip negaliu suprasti...

— Daug reikia pasakyti. Vėliau viską pačiam, nuosekliai išdėstysiu. O dabar tik tiek galiu pasakyti, kad visas mano išganymas tame, kad priėmė į karo tarnybą. Šiurpas dabar mane ima pagalvojus, kas būtų buvę, jeigu būtų pripažinę netinkamu...

— Na, gerai... Papasakosi man viską. O dabar pasirūpinsiu ką nors užkasti. Tur būt, alkanas esi iš kelionės?...

Pasėlis nusišypsojo.

— Truputį... Tau sunku, mama, aš padėsiu.

Motina pasikelia nuo krėslo ir eina prie lentynos. Staiga susipina kojos ir stveriasi rankomis stalo kampo.

Sūnus pašoksta, pribėga prie motinos, sulaiko.

— Mama, kas tau?!

Motina atsigauna ir sako minkštu balsu.

— Nieko blogo, taip sau... Širdis paskiausiai... Toks silpnumas kartais paima...

— Buvai pas gydytoją?

— Kartą šiaip taip buvau nusikrapščiusi. Vaistų davė. Dabar neturiu, pabaigiau.

— Kur receptas, mama? Tuoj parnešiu.

— Ką čia vargsi, sūneli. Ką tik iš kelionės. Kitą kartą suspėsi. Dabar jau praėjo...

— Ne, mama, taip negalima. Tuojau nubėgsiu į vaistinę. Nereikės ir valandos, kol sugrįšiu.

Motina nusileidžia, suranda receptą, prie tuščios bonkutės priklijuotą.

Sūnus, susitvarko savo uniformą, išeina. Motina pasileka viena.

Maždaug už valandos sugrįžta.

Skubiai pradaro duris ir sustingsta tarpduryj.

Jo motina sėdi stalo gale ir žiūri stiklinėmis akimis į čia pat stovinčią Kristaus Kančią.

— Mama! — nejučia išsprūsta iš Pasėlio lūpų.

Motina nejuda. Tyli.

Pasėlis krūpteli, pribėga prie motinos, sugriebia ranką.

Ranka šalta, sustingusi.

Pažvelgia į veidą. Jis baltas. Jame virpa džiaugsminga šypsena, spinduliuojanti laimė.

Tai brangiausias sunkaus jos gyvenimo atpildas.

Sūnus — puskarininkis nuleidžia galvą, atsiklaupta ir šnibžda pamėlynavusiomis lūpomis amžino atilsio žodžius.

Kareivinių gyvenime laikas greitųjų paukščių sparnais skrenda. Apsisuka vieneri metai aplinkui, o ties antrųjų pusračiu ir atsisveikink su tais didingais mūrais, su ištikimiausiu kareivio draugu — šautuvu.

Ir kažin kaip liūdna, sunku darosi žiūrėti į paliekamą žalsvą milinę. Tasai jausmas apima ir tuos, kurie džiaugiasi, išeidami į pilietišką laisvę.

Penktoji kuopa paskutinį kartą grįžta iš manevrų.

Pilku, dulkėtu vieškeliu žengia juosvai gelsvi batai, suprakaitavę veidai niauriai žvelgia į žemę.

Visų galvose tos pačios mintys. — Už penkių dienų jie išsiskirstys. Šiandie paskutiniai manevrai. Paskutiniai... Nebebus daugiau tų žingsnių dundėjimo, tos galingos, iš plačių krūtinių besiveržiančios dainos...

Puskarininkis Pasėlis žengia savo būrio priešaky, pilkomis akimis skverbiasi į priekį. Protavimo vieškeliais rieda mintys.

Jis važiuos namo. Kitą savaitę bus laisvas pilietis, atsargos karys. Grįš į gimtąjį namelį, kur tamsiais šešėliais prabėgo pirmieji dvidešimt metų.

Grįš į tą vietą, kur palikta tiek daug sunkių prisiminimų, skausmo. Nauju žmogumi grįš.

Pasėlį graužia liūdesys. Jam gaila, aitru darosi, kad tuo naujuoju žmogum nebepasidžiaugs motina, žmogus, kuriam jis tiek daug skolingas liko.

Beramindamas įsiaudrinusią krūtinę, įsiklauso į žingsnių dundėjimą.

Gaila ir to dundėjimo...

Po motinos mirties jis dar labiau pamilo kareivinių gyvenimą. Lyg ir panorą atsimokėti už tąsias skriaudas, kurias jis visą gyvenimą darė savo motinai. Kieta, plienine kariška širdimi pamilo savo būrio kareivius. Mokė, rūpinosi jais, tarytum didžiausiomis brangenybėmis. Nėrėsi iš kailio, besistengdamas įdiegti savo valdiniuose daugiau kariškumo, daugiau tėvynės meilės. Jam sekėsi šiame darbe. Sugebėdamas puikiai pažinti kiekvieno kareivio savybes, surasdavo kad ir didžiausio užsispyrėlio sieloj išganingą vietą, kur niekuomet nežūdavo pasėtas kariškas grūdas. O šio darbo vaisiai buvo labai produktyvi, aiškiai pastebimi. Jis džiūgavo matydamas, kaip atėję į kareivines suglebę, aplūžę žmonės už kelių mėnesių darėsi lieknais, vikriais vyrais. Ir pamilo Pasėlis tuos žmones kariška viršininko širdimi. Toji meilė, tasai pasiaukojimas darbui padėjo jam užmiršti anuos skaudžius prisiminimus apie motiną.

Ir taip ilgu, liūdna pasidaro, kad reikės palikti tas drausmingas žalsvasias eiles.

Giliai užsimąsto Pasėlis.

Staiga jis išgirsta kuopos vado balsą.

— Puskarininki Pasėli, išeik tamsta iš rikiuotės. Pasikalbėsime vienu reikalu.

— Klausau, tamsta vade.

Kuopos vadas kurį laiką tyli.

— Tamsta, berods, nebeturi jokių giminių. Vadinasi, niekas namie nelaukia. Tiesa?

— Taip, pone kapitone. Turėjau dar motiną...

— Liūdnoka... Džiaugies, tur būt, tamsta, palikdamas karo tarnybą?

— Priešingai, tamsta kapitone. Nesinori...

Kuopos vadas vėl kurį laiką tyli.

— Matote, koks dalykas. Tamsta buvai labai geras viršininkas, nesinorėtų skirtis. Pulkui nuostolis... Matote, čia pas mus vienas liktinis puskarininkis iš trečiosios kuopos išeina į atsargą. Kalbėjau su dalies vadu. Jis irgi pageidauja, kad tamsta pasiliktuomei pas mus. Tad matote... Pagalvok, tamsta, apie šį dalyką.

Pasėlis nebesusivokia, kas sakyti, taip netikėtai toks pasiūlymas jį užklumpa.

Kuopos vadas priduria:

— Pamažu, ramiai apsvarstyk, tamsta, gi už poros dienų lauksiu jau tikro atsakymo. O dabar susitvarkysim ir paimsim dainą. Jau žengiam į miestą...

Puskarininkis sugrįžta į savo vietą. Kuopos vadas pasisuka į kuopą.

— Baigt tvarkytis! Paimt koją! Ramiai!

Griežtais smūgiais sudunda vieškelis.

— Dainą!

Vienas kareivių pradeda ir dainos garsai vieningomis grandimis pasiskleidžia į visas puses.

Antrame kareivinių aukšte stovi prie lango puskarininkis Pasėlis.

Jis žiūri į kiemą. Ten stovi didelis, civiliškai apsirėngusių vyrų būrys. Priešaky orkestras. Sargybinis atidaro vartus. Atsisveikinimas su kareivinėmis baigiasi. Paskutinės komandos. Orkestras sudunda ir margas būrys pradeda žengti.

Jie išvyksta... Išvyksta iki tol, kol tauta pašauks didiesiems savo žygiams.

Puskarininkis Pasėlis žiūri, kaip jie išeina į gatvę, kaip dingsta, pasislepia pats paskutinysis. Dar kurį laiką klausosi orkestro dundėjimo, po to griežtu judesiu pasitraukia nuo lango ir eina iš raštinės lauk. Tvirtais, ramiais žingsniais išeina.

Koridoriuj jį sulaiko trečiosios kuopos kareivis.

— Tamsta būrininke, jaunas kareivis Jankūnas prašau leisti kreiptis į viršilą. Noriu išeiti į miestą.

— Su asmens ženklų?

— Taip, tamsta būrininke. Čia pat, vienai valandai.

— Prašau.

— Galima eiti, tamsta būrininke?

— Galit.

— Klausau!

Kareivis apsisuka, sumuša kulnėmis ir greitais žingsniais atsitolina.

Kareivinėse pasigirsta švilpukas.

Baigiasi popietinis poilsio metas.

AUTOMOBILIŲ GARO VARIKLIAI

„Krasnaja Zvezda“ rašo apie reikšmingus bandymus Vokietijoje. Henschel'io firma nupirko Ž. Amerikos patentą, pagaminė pagal jį automobilį su garo varikliais ir išbandė naują mašiną.

Automobilis turi 120 arklių jėgų variklį ir sveria tiek pat, kiek sveria paprastas automobilis, turįs 90 arklių jėgų vid. degimo variklį. Per bandymus naujas automobilis pasirodė puikiai, važiavo iki 150 km per valandą.

Gariniam varikliui tinka įvairūs pigūs degalai, todėl jo vartojimas pigesnis. Vokiečių kariuomenės reikalams tai labai svarbu, nes karui kilus, Vokietija gali pristigti benzino. Dabar bandomi autobusai, sunkvežimiai ir trauktuvai su garo varikliais. Geležinkeliai užsakė keletą auto matrvagonų su tokiais varikliais.

Pradėk ir baik žygį žingsniu

Tai įsidėmėtina kiekvienam kariui, turinčiam reikalo su arkliu. Jei žmogus, kada tik panori, gali pasitaisyti, batą persiauti, tai arklys šito padaryti negali. Jis be balso. Čia už arklių turi pakalbėti raitininkas.

Gerai, kada žygis atliekamas dalinio sudėty — tuos žygio reikalavimus vykdo dalinio vadas. Kitoks reikalas, kai tenka vykdyti uždavinį pačiam arba būti kelių raitininkų vyresniuoju. Pav., nunešti pranešimą, pasiekti tam tikru laiku kitą dalinį, punktą, išžvalgyti iki tam tikro laiko kryptį ir t. t. Raitininkas panašų uždavinį gavęs, tuojau imasi nagrinėti iš dviejų atžvilgiu: 1) laiko ir 2) ploto. Kitaip sakant, koks plotas — atstumas reikės prajoti, koks to ploto gruntas ir 2) kiek tam plotui prajoti reikės laiko, arba kiek jo duota. Iš to paaiškės: žygiuoti reikės arba greit ir skubotai, arba visai normaliai. Tiek vienu, tiek kitu atveju reikalavimas vienas: arklys, uždavinį atlikęs, turi tiktai kitam iš eilės darbui. Vadinasi, valdiškasis arklys yra ne vienam atskiram uždaviniui, bet labai ilgam laikui.

Normalus jojimo žygis laikomas 50 km per parą, t. y. 7—8 val. arklio kojoms judesio. Didesnis plotas negu 50 km, arba daugiau nekaip 8 val. žygio, laikoma įtemptu (forsuotu). Normalus greitis, jei tik leidžia aplinkybės, yra kintamasis greitis, t. y. žingsnio ir riščios derinys. Tiek normalaus, tiek įtempto žygio apskaičiuoti laiką, reikalingą bet kokiam ilgesniui atsiekti tą ar kitą punktą.

Štai greičių derinio lentelė, kuri palengvins apskaičiuoti laiką, reikalingą bet kokiam ilgesniui atstumui prajoti.

I 1 km žingsniu (10 min.) — 1 km riščia (5 min.) — per val. $6\frac{1}{2}$ —7 km,

II. 1 km žingsniu (10 min.) — 2 km riščia (10 min.) — per val. $7\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{4}$ km,

III. 1 km žingsniu (10 min.) — 3 km riščia (15 min.) — per val. $8\frac{1}{2}$ km.

Kiekviename šių greičių deriny yra įskaitytas mažasis poilsis 10 min., t. y. pasitaisymas, pagirdymas, balnojimo patikrinimas. Paskutinysis III p. greitis yra kraštutinis ir vartojamas kaip išimtis, taktiškose aplinkybėse; juo, be mažojo poilsio ir girdymų, per valandą galima padaryti 10 km, bet ne didesniame atstume kaip 20—25 km. Ir štai kodėl. Arklio organizmas, lygiai kaip ir žmogaus, po 15 min. riščia, po vieną kilometrą žingine, nesusėja atsikvėpti, neatsilsi tiek, kiek reikia sukaupti jėgų ir energijos kitam naujam 3 km plotui riščia prajoti. Todėl ir vartojamas tik mažesniuose atstumuose.

Žygio greitis naktį, miške, blogais keliais, neprąšoka 4—5 km per valandą, o kalnuose — 2—3 km. Greičius derinti geriausia pagal laikrodį ar kilometrinį stulpus.

Žygį pradėti žingsniu, baigti — žingsniu. Praktiškai tai daroma taip: iš žygio punkto pradžios joti $1\frac{1}{2}$ —2 km žingsniu, paskum 1 km (5 min.) riščia ir po to, maždaug už 30 m nuo žygio pradžios sustoti pirmajam mažajam poilsui: paveržiamos pavaržos, patikrinamas krūvis. Toliau, mažuosius poilsius, po 10 min., daryti jau kas $1\frac{1}{2}$ —2 val., nes dažnesnis nusėdimas kenkia pabalnojimui — perdažnai išjudinamas krūvis; nuo to padažnėja nuospaudos, primušimai. Mažuose poilsiuose tais pat sumetimais ir pavaržos ne-

atleidžiamos. Be to, prieš kiekvieną mažąjį poilsį prajoti nemažiau kaip 1 km žingsniu, nes sustoti iš riščios arkliui nesveika. Prieš baigiant žygį prajoti 2 km žingsniu, iš jų paskutinįjį kilometrą — nusėdus.

Dažnesni nusėdimai esti karštose dienose, žiemą ir naktį.

Žygy arklys reikia dažnai girdyti. Kad nesusitrukdytų laikas, girdoma įjojant stačiai į vandenį, neišžabojamas, neduodama visiškai iš karto atsigerti, bet su pertraukomis. Tuo pat įbridę arkliui pamirko kojas, tas svarbiausias gyvulio dalis, ant kurio remiasi drauge su raitininku per 400 kg svorio. Girdyti galima visą kelią kas $1\frac{1}{2}$ —2 val., skaitant arkliui iki $\frac{1}{2}$ kibiro. Pagirdžius, toliau joti $\frac{1}{2}$ km žingsniu, 1—2 km riščia, o toliau — normalia tvarka. Pagirdytas arklys būtinai turi judėti. Prieš žygio pabaigą, ne arčiau kaip už 4 km, galima arklys pagirdyti. Tuomet jis geriau ēda. Žygį baigus, sočiai pagirdyti galima tik po 2 val.; po to galima duoti jau ir avižų. Avižomis šeriama didžiuosiuose 3—4 val. poilsiuose arba baigus žygį. Yra nuomonių, kad avižas galima duoti tuojau sustojus, tai buvo bandyta praktiškai. Bet tai labai pavojinga arklio sveikatai, todėl mūsų veterinarai šio eksperimento nepataria. Būtiniais atsitikimais, aplinkybėms reikalaujant, avižų galima duoti ir mažesniuose poilsiuose, bet su sąlyga, jei arklys pagirdytas už 4—5 km prieš žygio pabaigą ir, be to, paskutinieji 2— $2\frac{1}{2}$ km praeita žingsniu, nusėdus. Šiuo atveju, atėjus į sustojimo vietą, paduoti tuojau šieno ir ne anksčiau kaip už $\frac{1}{2}$ val. galima pašerti avižom, bet ne daugiau, kaip 2 kg. Tai aiškinama tuo, kad arklio kraujas žygy žymiai išekvotas raumenų veiksmams ir nesusėja per trumpą laiką grįžti į normalų maisto virškinimo darbą. Panašiais higienos sumetimais pašėrus avižomis, negali anksčiau balnoti negu po 1 val. Tuo būdu arkliui didžiojo poilsio reikia 3—4 val., iš kurių 2 val. arklio organizmui pasirengti priimti vandenį ir avižas, 1 val. — atsigerti ir avižų-šieno davinį suėsti ir 1 val. — maistui suvirškinti. Čia neįeina laikas, reikalingas arklio poilsui. Dėl šių priežasčių, kai normalus 50 km žygis, didžiojo poilsio nedaroma, nes naudingiau tai atlikti žygį baigus. Tuo geriau sutau-poma arkliui reikalingo 8—10 val. paros poilsio. Dienos avižų davinio likučiai galima atiduoti naktį, iš karto. Drauge leidžiama išduoti ir rytinis rytdienos davinys, jei kartais įsakyta vykti anksti rytą.

Atvykus sustojimo vieton, tuojau reikia nubalnoti, su šiaudų gniūžte ištrinti nugaras ir ypač kojas. Jei šalta, apdengti ir kiek galint daugiau pakratyti šiaudų.

Pavojingiausia žygio dalis — prajojus 30—40 km. Raitininkas, kaip ir arklys, pajunta nuovargį, sėdėsena sudrimba. Arklys pradeda vilkti priekines kojas, dažniau knapsi, svorio centras dar daugiau nukrypsta į priekį. Jei šiuo metu arklių atleisti, nepalaikyti jo blės-tančios eisenos blauzdose ir pavady, pavargimas didėtų proporcingai prajotam kilometrų skaičiui. Išvada: visą laiką arklių būtinai vesti blauzdose ir pavady. Atminti, kad arklio organizmo lygsvarai atstatyti yra normali priemonė: 10 min. žingsniu ar nusėdus vesti.

Kai kelias gerai apskaičiuotas iš anksto ir tinkamai prižiūrimas arklys bei jo organizmas, tuomet arklys sugebės praeiti ne tik normalius plotus, bet 80, 90 ir kartais 100 km per parą, viena po kitos. Čia jis ir grumiasi su motoru.

Kav. kpt. B. Grigas

Kariškos pramogos — geriausia kariškosios dvasios ugdymo propaganda

„Kario“ Nr. 8 Pejūnas straipsniu: „Kariškieji moksleivių pasilinksminimai“ palietė gana aktualų ir įsidėmėtiną karinio rengimo reikalą, siūlydamas rengti kariškąsias pramogas, pasilinksminimus. Tai būtų bene geriausia karinio rengimo propaganda. Tame straipsnyje, tarp kitko, pažymėta, kad karinio rengimo dvasia nesimokančiam jaunimui ir, apylamai, visuomenei yra svetima. Ir iš tikrųjų, visuomenė (ypač kaimo) labai siaurai tesupranta karingumo ir, bendrai, karinio rengimosi sąvoką, kartais, laikydamą visai menku dalyku, net vengia. Iš dalies tai, gal būt, pateisinama kai kur užsilikusia iš rusų priespaudos laikų karinės prievolės atlikimo baime. Be to, ir pačios jų gyvenimo sąlygos verčia tokiais būti. Juk tolimoji provincija (kartais net ir miesto visuomenė) neturi progos, išskyrus kariuomenės tarnavusius, arčiau susipažinti su karo mokslu. Turėdami tai galvoj, negalime eiti tylomis pro šalį, bet turime jausti pareigą įgyvendinti visuomenėje karingumo ir karinio rengimosi dvasią. Visuomenė turi žinoti tėvynės gynimo reikalą, mūsų kariuomenės kūrimosi istoriją, o ypatingai kovas už laisvę. Bet tų žinių trūksta ir daugeliui mūsų moksleivių, nes karinio rengimo pamokose tai nėra dėstoma.

Taigi, tam tikslui atsiekti, reikalinga imtis kokių nors priemonių. Žinoma, jų gali būti įvairių ir gana daug. Tai pareina nuo visokių aplinkybių. Tačiau viena tokių, prieinamiausių mūsų sąlygomis, yra kariškosios moksleivių pramogos ir pasilinksminimai, kuriuose dalyvautų ne tik moksleiviai, bet ir platesnės visuomenės masės. Rengti gimnazijose tokias pramogas moksleiviams ir visuomenei būtų labai naudinga — vienu šūviu būtų nušauta du kiškiai. Moksleiviams, berengiant programą, būtų geriausias skatinimas ieškoti ir domėtis (savo pačių pajėgomis) žiniomis, kurios karinio rengimo pamokose nėra dėstomos, o visuomenei — geriausia proga ugdyti kariškąją dvasią.

Kariškojo vakaro programa turi būti įvairi ir įdomi, skoningai sutvarkyta. Dėl pasisiekimo — iš anksto galima tvirtinti — ji visiems patiktų. Tą aiškiausiai įrodė kai kuriose vietose surengtos panašios pramogos (Linkuvoj moksleivių, Ukmergės skautų ir kt.), kur programos sudarė daugiausia kariškieji referatai, rašiniai, kariški monologai, kariški eilėraščių deklamavimai, dainos, kariški pratimai, piramidės, kariški žaidimai ir t. t. Vienoje vietoje, kur, greta visokių trumpų vaidinimų ir kitų menkniekių, buvo atlikti jaunų ir vikrių vyrų keli kariški pratimai, kelios piramidės, pora žaidimų, tai minėtoji programos dalis labiausiai užimponavo publiką — sukėlė visiems geriausią nuotaiką ir susidomėjimą, nes paprasti pasilinksminimai jau jiems nusibodo ir igriso.

Turėdamas visa tai galvoje, siūlau keletą kariškųjų pasilinksminimų programos įsidėmėtinų dalykų:

1. Į programą turi įeiti kariškos paskaitos, referatai, literatūros vakarai, vaidinimai (daugiausia iš nepriklausomybės laikų), gerbimas ir palaikymas tradicijų, susijusių su tėvynės reikalais, demonstravimas kariškųjų filmų ir paveikslų (nors su filmom kiek sunkiau), kariški pratimai, piramidės, žaidimai, eilėraščiai (rimto ir satyrinio pobūdžio), rašiniai iš nepriklausomybės kovų atsiminimų, dainos ir kt.

2. Sustatymu tokios programos turėtų rūpintis karinio rengimo instruktorius, išnaudodamas visas priemones.

3. Programa, kruopščiai ir rūpestingai parengta, turėtų būti visiems iš anksto pranešta, kad kiekvienas vakaro dalyvis iš anksto žinotų kokios pramogos jo laukia, o jų sulaukęs, nuoširdžiai linksmintųsi.

Žinoma, visa tai galima ir kitaip sutvarkyti, atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, nes darbo jos nedaug tereikalauja.

Tokių pramogų bei pasilinksminimų nauda ir pasisiekimas nedvejotinas. Tokios pramogos — geriausia karinio rengimo ir, apylamai, kariškosios dvasios ugdymo propaganda. O pats karinis rengimas, taip dirbant, žengs daug sklandesniu, daug nuoseklesniu ir didesniu žingsniu, geresniu ūpu.

Alg. Vingrys

Moksleiviai, į tąką kariškai medžiagai rinkti

Vienas po kito Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvis pasitraukia iš gyvųjų tarpo ir kasmet retėja jų eilės. Drauge su savimi nusineša į kapus ir daug nepriklausomybės kovų atsiminimų. Todėl jau dabar reiktų susirūpinti surinkti jų atsiminimus, tąją medžiagą mūsų kovų istorijai.

Sugebą plunksną valdyti daugelis surašinėja savo atsiminimus, bet tokių nedaug tėra. Daugumas aktingųjų kovos dalyvių, būdami mažamoksliai, negali savo atsiminimų surašyti. Kitas, nors laišką ir gali parašyti, bet jau atsiminimų jokių būdu. O tokie, išsimėtę po mūsų kaimus, bažnytkaimius ir miestelius, dirba savo kasdieninį darbą ir tik retai kada artimųjų tarpe papasakoja savo gyventus įspūdžius. O jų buvo gana įdomių ir nuo ateities paslėpti būtų nusidėjimas.

Tiesa, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos centro valdyba tokią medžiagą renka, bet daug jos iš pačių kautynių dalyvių surinkti negalės dėl aukščiau minėtų priežasčių. Čia turėtų ateiti į pagalbą mūsų mokytojai, moksleiviai ir kiti su kaimu susiduria ir sugebą rašyti inteligentai.

Kaime gyvendami ar atostogų parvažiavę tegu susiranda savo apylinkėse gyvenanti nepriklausomybės karų dalyvi, pasikalba su juo ir ką įdomesnio išgirs — užrašo. Kiek pats dalyvis atsimena, būtų pageidaujama užrašyti įvykių vietas, laikas (nors ir apytikriai, jeigu dalyvis pamiršo datas), dalyvių pavardes, veikusių dalies pavadinimą ir t. t. Be visa tai atsiminimai nustoja savo vertės ir atrodo, lyg būtų išgaivoti dalykai. Be to, užrašyti ir papasakojusio vardą, pavardę, laipsnį ir kokioj daly tarnavo. Gerai užrašyti atsiminimai yra ne tik įdomi medžiaga pasiskaityti, bet ji patarnaus ir kovų istoriją rašant.

Savanorių S-ga šiemet vieną tokių atsiminimų knygą išleis, ateity leis ir daugiau. Tik reikia gerų talkininkų, sugebančių užrašyti kovos dalyvių atsiminimus. Todėl Velykų atostogų metu tu, moksleivi, nors vieną dalyvį suradęs, išklausinėk jį, užrašyk ir tą medžiagą po švenčių atsiusk šiuo adresu: L. K. K. Savanorių Sąjungai. Kaunas, Kęstučio g-vė Nr. 18.

RENGIASI MANEVRAMS

Marijampolė. Marijonų gimn. VIII klasė rengiasi manevrams ir šaudybai. VII klasė daugiausia dirba su žiūronais ir kitokiais prietaisais. Be to, jie kariškais metodais puikiai suranda įvairius nuotolius.

Tuo tarpu VI ir V klase vis dar rausiasi po statutus. Jie labai skuba, nes jų ištroškusi laukia rikiuotė.

Trečiotikas

VYR. SKTN. PLK. ŠARAUSKAS LANKĖSI RASEINIUOSE

Kovo mėn. 17 d. Raseinių skautams-ėm, vilkiukams ir paukštytėms buvo labai reikšminga. Juos aplankė vyr. sktn. plk. Šarauskas, rengimo dalies vedėjas sktn. Palčiauskas ir vilkiukų-paukštyčių skyriaus vadė psktn. Arminaitė. Tą dieną „Romuvos“ salėje buvo iškilminga tunto sueiga, į kurią atsilankė aukštieji svečiai ir daug visuomenės. Pirmiausia buvo iškilmingas įžodis, kurį davė 20 skautų-čių ir 50 vilkiukų-paukštyčių. Po įžodžio kalbėjo vyr. sktn. plk. Šarauskas, skautams remti d-jos pirmininkas, gimnazijos direktorius, Gipliškis ir tuntininkas psktn. Radvilas. Jis savo kalboje palietė tunto veiklą. Pažymėjo, kad, įsteigus tuntą, veikimas pasidarė žymiai gyvesnis. Dabar Raseinių tuntas turi per 280 tikrų narių. Keliose vietose steigiasi nauji vienetai. Baigiamą žodį pasakė vyr. sktn. plk. Šarauskas. Pažymėjo, kad raseiniškiai skautai yra padarę didelę pažangą. Toliau kalbėjo apie tuos darbus, kurie laukia skautų vasarą. Ragino dalyvauti stovyklose, iškilose, sąskrydžiuose ir t. t.

B. Mickevičius

Nori nepriklausomybės — mokėk aukotis ir būk kantrus. Be ištvermės vergu liksi. A. SMETONA

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KESTUTININKŲ II BATALIONAS BUVO PAVOJUJ

Kovo mėn. 14 d. atvykęs į 5 pėst. pulką divizijos vadas plk. Skučas paskelbė II batalionui pavojų. Kęstutininkai po 2 val. 30 min. buvo išsirikiavę ir pasirengę vykdyti tolimesnį vadovybės įsakymą. Plk. Skučas, lankydamasis pavojaus metu po kuopas, kurios rengėsi pavojui, stebėjo visų parengimų darbą ir tvarką. Po visiško pasirengimo divizijos vadas trumpoje savo kalboje pabrėžė, kad pasirengimo greitis ir tvarka atlikta labai gerai, bet kaip ir kiekvienam darbe, taip ir čia buvo kai kurių asmenų nerangumas. Už visą mūsų nakties triušą, kuris turėjo tikslą parodyti vadovybei ar kęstutininkai reikiant mokėtų greitai, tvarkingai ir sumaniai pasirengti, divizijos vadas pulko vadovybei ir visiems pavojaus dalyviams išreiškė padėką. Be to, buvo įsakyta batalionui atlikti kelių kilometrų žygį — žygio greičiui nakties metu iširti.

Kovo 14 d. pulko salėje buvo agronomo paskaita apie bitininkystės reikšmę ūkininkui. Prelegentas vaizdžiai apibrėžė bičių auginimo, priežiūros ir laikymo taisyklės. Dar liko ligi Velykų švenčių keletas paskaitų.

Kovo 16 ir 17 d. d. pulko kine buvo demonstruojama filma S. O. S.

PRASIDEDA PUSKARININKIŲ ŠAUDYMAS PULKO NUGALĖTOJO VARDUI ĮGYTI

Pereitam „Kario“ nr. buvau minėjęs, kad 5 pėst. pulke ne tik karininkams įvesti ypatingieji šaudymo pratimai iš šautuvų, bet ir liktiniam kadru. Pereitų metų nugalėtoju buvo mokomosios kuopos viršila Karčiauskas, kuris žinomas visoje kariuomenėje, kaip labai geras šaulys. Kam šiais metais laimė nusišypsos — sunku pasakyti. Dabar visi uoliai prisišaudė šautuvus ir rengiasi, rodos, šią savaitę prasidedantiems pratimams atlikti. Per treneruotes viršila Karčiauskas pasiekia net 108 — 110 t. (150 m stačiom nuo rąkos, 24 ž. taikyns).

Kadangi pulko vadovybė kreipia labai didelį dėmesį į šaudymo išdavus, todėl visi stengiasi pernykščius duomenis žymiai pagerinti.

ŠAUDYMO IŠ PISTOLETŲ PIRMENYBĖS

5 p. p. kpt. Skaržinskas, paskirtas K. K. Rūmų šaudymo vadovu, projektuoja š. m. gegužės mėn. surengti visos Lietuvos šaudymo rungtynes iš pistoletų, per kurias galėtų išaiškinti geriausiąjį Lietuvoje šaulį. Dalyvauti galės ne tik kariai, bet ir įvairių organizacijų nariai. Numatoma tokios sąlygos: 10 žiedų taikyns, 5 šūviai, 25 m distancija, pistoletai įvairaus kalibro (6,35, 7,65, 9 mm).

Atsiradus pakankamam skaičiui gerų šaulių, gal būt, bus surengtas su latviais tarpvalstybinės rungtynės. Smulkesnis aprašymas bus vėliau.

Kęstutininkas

DAŽNAI RENGIA EKSKURSIJAS

Karo policijos mokykloje bendram kareivių išsilavinimui pakelti, be nuolat skiriamų bendro lavinimosi pamokų ir paskaitų, dažnai yra rengiamos ekskursijos į žymesnes Kauno vietas. Šiomis dienomis tokios ekskursijos buvo į zoologijos ir miesto muziejus, Čiurlionies galeriją ir Kauno pilį. Čia kareiviams buvo suteikta daug naudingų ir įdomių žinių iš meno, Lietuvos senovės, augmenijos ir gyvūnijos sričių. Paaiškino vietinių administracijų atstovai ir ekskursijų vadovai.

Be to, viena ekskursija buvo surengta į šarvuotųjų rinktinę ir aviaciją. Čia kareiviai buvo supažindinti su šių ginklų rūšimis, ginklų ypatybėmis ir veikimu karo lauke.

Ž.

PUSKARININKIŲ SUSIGYVENIMAS

„Kary“ neperseniausiai buvo iškeltas klausimas apie puskarininkių tarpusavį sveikinimąsi. Iš tikrųjų, nors ten suminėtos aktualios mintys, bet sveikinimasis tarp puskarininkių ne tik reikalingas, bet ir būtinas, kaip karių broliš-

kumo ir solidarumo ženklas. Iš tikrųjų, dar aktualesnis ir opesnis klausimas, tai puskarininkių vidujinio susigyvenimo ir solidarumo reikalas.

Mūsų kariuomenės dalyse yra liktinių ir būtinosios tarnybos puskarininkių. Tenka apgailėstauti, kad tarp liktinių ir būtinosios tarnybos puskarininkių nėra solidaraus sugyvenimo. Kuris karys yra geriau išlavintas ir išauklėtas, kuris būtinojoje tarnyboje sugeba daugiau įgauti žinių, drausmingas, darbštus, tai būtinojoje tarnyboje yra pakeliamas į jaun. puskarininkio, o kartais net ir į vyr. puskarininkio laipsnį. Bet liktiniai puskarininkiai dar yra įpratę įsivaizdinti (jei taip galima išsireikšti) ir su pirmaisiais nenori draugauti. Tokių atsitikimų dabar rečiau yra, bet, sakau, dar pasitaiko. Jeigu likt. puskarininkis įsivaizdina, didžiuojasi prieš būtin. tarn. puskarininkį, tai tokiu atveju jis pasirodo pamiršęs savo išsiauklėjimą ir džentelmeniškumą. Didžiuojasi gal todėl, kad šventadieniais jis gali apsilankyti gražesniais drabužiais.

Visi kariai turi būti džentelmenai. O jie gali net ir visuomenės akyse pasirodyti tokiais, kada visur ir visuomet yra solidarūs, draugiški ir mandagūs. Jei liktinis puskarininkis pradeda puikuotis, tai visuomenės akimis žiūrint tokie reiškiniai nelabai įspūdingai atrodo.

Jei tėvynė iš mūsų pareikalautų didesnių darbų, tai ir liktiniai ir būtin. tarnybos puskarininkiai (kurie po tam tikro laiko išeina į atsargą) daugumoje turėtų atlikti vienodas pareigas.

Todėl ir dabar tarp vieno ir kito turi būti artimumas, solidarumas. Visur būkime kits kitą suprantą ir gerbią džentelmenai.

V. n. p. G-as

JONAVOJE ĮSTEIGTAS ŽYDŲ KARIŲ SKYRIUS

Kovo mėn. 11 d. Jonavoje įsteigtas žydų karių, dalyvavusių Lietuvos nepriklausomybės atvadavime, sąjungos skyrius. Į atidarymą buvo atvykę centro valdybos atstovai. 11 val. visi dalyvavo iškilmingose pamaldose. 17 val., orkestro lydimi, buvo nuvykę prie paminklo žuvusiems. 19 val. buvo iškilmingas skyriaus atidarymas. Įgulos vardu kalbėjo mjr. Kazlauskas. Dar kalbėjo šaulių, Vilniui vaduoti s-gos, J. S. O. ir tautininkų s-gos skyrių vadai. Išrinkti į valdybą: Lančmanas, Adaškė, Šinjas, o į revizijos komisiją: Kromas ir Bajarskis

V. s. p. Grigoras

KARIAI SUSIPAŽISTA SU ŽYMESNĖMIS VIETOMIS

Kovo 17 d. butegeidininkai buvo nuvykę į miesto teatrą. Buvo vaidinta „Saulės vaikai“.

Reikia pabrėžti, kad butegeidininkai paskiausiai turi nuolat visokių pramogų. Šeštadieniais ir sekmadieniais pulke laikomos paskaitos iš žemdirbystės-ūkininkystės, ugniagesybos, kareivių elgimosi atsargoje ir iš karo dalykų. Aplankyta visos žymesnės įmonės, fabrikai, dirbtuvės ir žymesnės vietos. Aplamai, stengiamasi karius, ypač atsarginius, kuo daugiau supažindinti su Klaipėda. Kovo 18 d. apie 40 pulko karių dalyvavo propagandiniame sportininkų bėgime per miestą. Iš viso bėgikų buvo apie 400.

M.

PAMĖGO ŠAKMATUS IR STALO TENISA

4 artilerijos pulko liktiniai puskarininkiai veik visą atliekamą laiką praleidžia savo klube prie šakmatų ir stalo teniso. Net anksčiau nemokėję nei šakmatais, nei stalo tenisu žaisti, dabar uoliai mokosi. Kol nebuvo žaidimo priemonių, tol nemaža puskarininkių praleisdavo daug atliekamo laiko ir pinigų esančiam prie rajono privačiam bilijarde. Dabar ten veik niekas neina, o čia savo klube praleidžia laiką. Aršesni šių sportų mėgėjai ar prie šakmatų, ar prie stalo teniso užtrunka dažnai net ligi vėlybos nakties. Jei ir toliau jie taip domės šiuo sportu, tai galima laukti iš jų pažangos. Kiti tiesiog laikomi prisiekusiais šio sporto žaidėjais, nes kiekvieną dieną po kiek atliekamo laiko arkoja šakmatams ir stalo tenisui.

Benas Jablonskis.

KAIP IR KO MOKOMI ARTILERININKAI

4 artilerijos pulko kareiviai, be kariškų dalykų, mokomi dar bendro lavinimo. Iš žemės ūkio taip pat skaitoma tris kartus savaitę iš laikraščių, bendrai viso pulko kareiviams, karių klube aktualesni straipsniai su atitinkamais paaiškinimais.

Rašyba, lietuvių kalba, aritmetika, geografija, istorija ir kita dėsto rikiuotės karininkai, žemės ūkį dėsto apskrities agronomas ir laikraščius skaito specialiai paskirti merikiuotės karininkai.

Kareivių švietimas pulke vykdomas kiek tik leidžia sąlygos ir laikas ir kiek reikalauja kareivių išsilavinimas. Be to, vieną kartą savaitę visiems pulko kariams pulko kine nemokamai rodoma po vieną karišką ar šiaip vertesnę filmą, nes pulkas, nors specialiai kino nelaiko atidaręs, bet turi visas priemones šviesgarsinėms filmoms rodyti.

Taigi kinas tarnauja grynai tik karių reikalams.

Benas Jablonskis

Teismo kronika

— 1933 m. birželio 11 d. pionierių bataliono eilinis Griškevičius Romualdas iš savo dalies pabėgo į Lenkiją ir slapstėsi ten ligi tų pat metų rugsėjo 16 d. Vėliau buvo Kauno policijos sulaikytas. Tardomas eil. Griškevičius prisipažino kaltas ir parodė, jog iš kariuomenės bėgo ulono Vasikonio Juozo prikalbėtas. Jie, savavališkai apleidę savo dalį, traukiniu išvykę į Vievį. Sulaukę nakties, jie slaptai perbėgę administracijos liniją ir pasidavę lenkams. Lenkų sargyba juodu nuginklavusi ir, po to, nusiuntusi į Vilnių, kur buvę perduoti kariškai „Brigada Wilna K. O. P.“ įstaigai. Šioje įstaigoje tūlas lenkų kapitonas išklausinėjęs Griškevičių apie viską, ką tik jis galėjęs žinoti. Taip, pavyzdžiui, jis tam kapitonui pasakęs pionierių mokomosios kuopos žmonių skaičių, pademonstravęs gretų dvejinimą ir veiksmus su šautuvais. Išgyvenus jam kurį laiką toje įstaigoje, išdavę jam civilinį kostiumą ir leidę vaikščioti į miestą. Kartą jį pašaukė poručikas Lerontovskis ir pranešęs, kad vaivadija nepriimanti Griškevičiaus Vilniuje gyventi ir jis turėsias grįžti į Lietuvą. Tačiau čia pat tas poručikas nusiminęs Griškevičių paguodęs, girdi, jei jis sutiksiąs iš Lietuvos atnešti gerų žinių ar dokumentų, tai tada jau bus kitas dalykas su gyvenimu Vilniuje. Griškevičius šnipinėti nesutikęs. Vis dėlto poručikas pasakęs, kad pirmai pradžiai užtektų, jei Griškevičius atneštų mobilizacijos knygu. Nors Griškevičius neprisipažino, tačiau reikia manyti, kad jis su šiuo poručiko pasiūlymu sutiko, nes poručikas jam davęs 150 litų „rankpinigių“ ir lietuvišką liudijimą Jakonio Juozo vardu. Taip jis rugpiūčio pradžioje buvęs atgabėtas į pasienį ir čia lenkų sargybos slaptai pervestas į Lietuvos pusę. Vykęs į Lietuvą ne tikslu šnipinėti, bet tik todėl, kad kitaip lenkai nesutikę jo pas save laikyti. Ir tik todėl, kad vyriausiasis štabas pareiškė, jog Griškevičiaus suteiktos lenkams žinios ypatingos reikšmės Lietuvos išoriniam saugumui nesudaro, teismas nubaudė Griškevičių Romualdą 6 metais sunkaus kalėjimo su teisių, kario vardo atėmimu ir išmetimu iš kariuomenės tarpo. Be to, Griškevičius turės sumokėti 407 lt. 76 ct. už pradžudytus valstybinius daiktus.

— Pasienio gyventojai Dirma Pranas ir Maciulevičius Pranas pripažinti kaltais, kad jie nuo 1929 m. pabaigos ligi 1932 m. liepos mėn., per karo stovį, kiekvienas veikdamas atskirai, už tam tikrą atlyginimą teikė lenkų karinės žvalgybos agentams žinias apie Lietuvos kariuomenę, šaulius, pasienio policiją, kelius ir geležinkelius, kurios, kaip jiems buvo gerai žinoma, turėjo būti laikomos paslapyje. Šios žinios, vyriausiojo štabo pareiškimu, turėjo ypatingos reikšmės Lietuvos išoriniam saugumui. Baudžiamasis statusas už tokius nusikaltimus nurodo labai skaudžias bausmes, būtent, nuo 4 metų sunkaus kalėjimo iki mirties bausmės. Kovo 16 d. sprendimu Dirma Pranas nubaustas 4 metais 6 mėnesiais sunkiųjų darbų kalėjimo ir Maciulevičius Pranas — 4 metais to pat kalėjimo su teisių atėmimu.

— 9 pėst. pulko jaunas kareivis Rinkevičius Tamošius 1927 m. iš savo dalies pasišalino ir slapstėsi ligi š. m. sausio 8 d., kada paaikėjo, jog jis esąs bėglys. Tardomas j. kareivis Rinkevičius prisipažino kaltas ir parodė, jog jis iš kariuomenės pabėgęs dėl to, kad buvęs išimylėjęs į... čigonę ir, negalėdamas su ja susitikti, buvęs visą laiką lyg ir apsvaigęs. Tas „apsvaigimas“ ir padaręs iš jo niekam vertą kareivį. Kovo 8 d. sprendimu Rinkevičius Tamošius nubaustas 2 metais sunkaus kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu, o taip pat ir išmetimu iš kariuomenės.

KREPŠIASVAIDŽIO PIRMENYBĖS

Kovo mėn. 13 d. pirmenybių susitikimai pasibaigė: LGSF B II — Makabi 6:3, Grandis B — LGSF B III 9:6, ASK A — Bar-Kochba 30:4 ir š.š. Kovas B nugalėjo didžiausiu iki šiol rezultatu 48:4 JSO B I-ja.

Kovo mėn. 15 d. rezultatai: LGSF B I — Sparta 24:0, LGSF B III — š. Makabi 24:0 ir LGSF A — Grandis A 9:8 (8:8). Paskutinės rungtynės buvo labai atkaklios ir įdomios, nes susitiko meisteris LGSF su pretendentu į nugalėtojus Grandimi. Jos abi neturėjo nė vieno pralaimėjimo, todėl ir dėjo visas pastangas viena kitą nugalėti, nes nuo šio laimėjimo greičiausiai ir pareis nugalėtojo vardo igijimas. Kaip matome, vieno golo skirtumu laimėjo patvaresnė LGSF A komanda. Dabar jai liko du svarbiausieji priešai, tai ASK ir LFLS. Jas nugalėjus, meisterio vardas beveik užtikrintas.

KARYS UOLUS SPORTO SPAUDOS PLATINTOJAS

Kūno Kultūros Rūmų leidžiamas sporto savaitraštis „Kūno Kultūra ir Sveikata“ vasario-kovo mėn. buvo paskelbęs jo platinimo talką. Daugiausia išplatino gusarų pulko vyr. pusk. Petkevičius. Minimas savaitraštis įdėjo padėką ir įteiks atitinkamą dovaną.

IŠ „GRANDIES“ VEIKIMO

Kovo mėn. 18 d. Kauno šaulių sporto klubas Grandis turėjo įdomų savo narių susirinkimą. Plk. ltn. Kairiūkštis susirinkusiems pasakė neilgą, bet labai įdomią ir pamokomą kalbą. Savo kalboje pabrėžė, kad šaulių sportininkų tikslas ne rekordai, bet racionalūs kūno ir sielos lavinimas. Ir tik gerai prasilavinus sporte ir įgavus daug energijos, galima ją išleisti siekiant didesnių rezultatų, rekordų.

Po to klubo pirmininkas ats. j. ltn. Tumas kalbėjo apie klubo darbuotę. Jis ragino skaityti „Trimitą“, laikytis tvarkos ir visur rodyti vienybę ir susiklausymą, kaip šauliams sportininkams pridera. Sportininkai pareiškė noro įstoti į rengiamus vasarą Nidoje sklandymo kursus. Nutarta balandžio 8 d. aktyviai ir gausiai dalyvauti pavasario bėgime per Kauną. Vadovu paskirtas šaulys Kijauskas. Tuoj po Velykų, prieš pat sezoną, bus surengta visa eilė teoretinių lengvosios atletikos paskaitų.

Po susirinkimo visiems nariams buvo išdalintos klubo vidaus tvarkos taisyklės. Jos susideda iš 81 §, kur smulkiai apibrėžtas klubo tikslas, pareigos, teisės ir t.t.

PRIVALOMOS FUTBOLO RUNGTYNĖS

Kažo futbolo komitetas savo posėdy nutarė klubų futbolo komandoms įsakyti, kad jos du kartu per savaitę rengtų draugiškas rungtynes. Tai daroma tikslu padaryti trenerinę atranką į valstybinę komandą, kuri šiais metais turės daug svarbių susitikimų.

KLAIPĖDOS KRAŠTO SPORTO SAJUNGOS DEŠIMTMETIS

Kovo 16 d. sukako 10 metų, kai veikia Klaipėdos krašto sporto sąjunga, prie kurios pradžioje tepriklausė 14 sporto organizacijų su 1500 narių. Dabar jau sąjunga turi 28 organizacijas su 2000 su viršum narių. Svarbiausias sąjungos nuveiktas darbas, tai suartinimas klaipėdiečių su D. Lietuvos sportininkais, užmezgant glaudžius sportinius santykius. Jos dėka pradėta rengti Klaipėda-Kaunas futbolo rungtynės, kurios virto net tradicinėmis ir kasmet yra rengiamos net po 2 kartu. Kovo 18 d. dešimtmečiui paminėti buvo propagandinė sporto šventė, ½ 11 val. iš įvairių miesto dalių subėgo uniformuoti sportininkai į teatro aikštę, kur buvo pasakytos pirmininko Komm (M.T.V.) vokiškai ir vicepirmininko Volkovo (K.S.S.) lietuviškai. ½ 12 val. miesto stadione buvo taip pat propagandinės futbolo rungtynės. Žaidė stipriausios miesto futbolo Lietuvos Lygos komandos „K.S.S.“ ir „Spielvereinigungas“, kurio eilėse buvo ir senas mūsų intrnacionalas Nopensas Rungtynės užtarnautai laimėjo „K.S.S.“ net 3:1 (2:0). Visą laiką „K.S.S.“ buvo didesnėje persvaroje. Golus iš „K.S.S.“ įmušė Normantas 2 ir Šurkus 1, o iš „Spielv.“ Adomeitis.

Jonas A. Mislūnas

Į Šaulių gyvenimą

PANEVĖŽYS RENGIASI DIDELĖMS IŠKILMĖMS

Kovo mėn. 18 d. buvo Panevėžio iš bolševikų atvadavimo 15 metų sukakties minėjimo vyr. komiteto ir valsčių komitetų pirmininkų bei atstovų suvažiavimas. Dalyvavo per 20 atstovų.

Kpt. Petruškevičius pranešė apie vyr. komiteto darbus. 17 miestelių yra suorganizuoti valsčių komitetai su atitinkamomis sekcijomis. Išsiuntinėta sporto programos rytmiškiems judesiams. Lengvajai atletikai programa bus išsiuntinėta vėliau. Dainų ir choro sekcija išsiuntinėjo dainų repertuaro ir šv. mišių programas. Dainų repertuaras bus atliktas gegužės mėn. 20 d. Šv. mišios bus giedamos visų jungtinių chorų per abi iškilmių dienas. Išsiuntinėta Panevėžio įstaigoms per 60 aukų lapų. Vyr. komitetas svarstė maisto, geležinkelio papiginimo ir 4 pėst. pulkui dovanos pirkimo reikalus. Dėl maisto nusistatyta, kad atvykstantieji į šventę patys juo apsirūpintų. Šventės dalyviams patalpos bus parūpintos. Geležinkelio papig. reikalu bus kreiptasi į Susisiekimo Ministeriją. 4 pėst. pulkui įteikti dovaną komitetas nutarė, kaip tinkamiausią ir simboliškiausią, nupirkti 4 famfaras (trimitus) su reikalingomis monogramomis ir specialiai pritaikintomis vėliavėlėmis. Kadangi prie leidinio — monografijos rengiamasi gan rimtai ir manoma išleisti turiningą ir vertingą, todėl jis išeisias metų pabaigoj. Leidinio — monografijos reikalais daugiausia rūpinasi 4 p. p. kapelionas kun. Vaišnoras, kuriam reikalinga siųsti ir visa medžiaga.

Suvažiavimas vyr. komiteto darbams pilnai pritarė ir tam reikalui priėmė provizorinę sumatą 4800 litų sumos (be leidinio pajamų — išlaidų). Nutarta, kad leidiniui jau dabar būtų renkama prenumerata per valsčių komitetus. Išrinkta vyr. komiteto revizijos komisija, į kurią įėjo mok. Janušauskas, agr. K. Kubilius ir p. Mikoliūnas.

Vikrutis

ŠAULIAI TURĖS SANATORIJĄ

Prieš kelėtą dienų Birštono šaulių būrys nutarė Birštone pastatyti šaulių sanatoriją, kurioje šauliai galės pigiai ir patogiai pataisyti savo sveikatą. Ja naudotis galės visi Lietuvos šaulių s-gos šauliai. Kadangi toks pastatas daug kainos, tai vienas Birštono būrys jį pastatyti negalės. Todėl jis raštu kreipėsi į visus būrius, kad jie aukomis paremtų šį jų sumanymą.

Kiek girdėti šauliai sanatorijos statymu labai susidomėjo ir žada gausiai remti, o (1) Kauno VI. Putvinskio būrys gegužės 5 d. kartu su „Pilies“ būriu Kaune rengia didelį balių-koncertą, kurio visą pelną pasiųs Birštono šaulių būriui sanatorijos statymo reikalams.

VI.

KARINIO PARENGIMO KURSAI ŠAULIŲ MOTERŲ VADĖMS

Paskiausiai Raseiniuose buvo vienos dienos XI rinktinės moterų skyrių vadėms karinio parengimo kursai. Kursančių iš viso buvo 17. Kursus surengė XI rinktinės šaulių moterų komitetas.

B. Mickevičius

PAKALNIŠKIAI STATYS ŽUVUSIEMS DĖL TĖVYNĖS PAMINKLĄ

Pakalnių š. būrys smarkiai dirba kultūros darba. Būrys uoliai platina spaudą, rengia kultūrinės pramogos bei vakarus ir kariškai rengiasi. Pakalnių kapinėse yra palaidoti du savanoriai, kurie žuvo dėl Lietuvos laisvės. Š. m. kovo mėn. būrio susirinkime nutarta ant jų kapų pastatyti kariški cementiniai kryžiai ir papuošti gėlėmis jų kapus. Nutarta tartis su visomis Pakalnių organizacijomis ir pastatyti vieną bendrą gražų paminklą.

Vazgėlių Jonas

ŠAULIAI KULTŪRINA KLAIPĖDOS PRIEMESTI

Klaipėdos priemestis Smeltė labai suvokietėjęs. Per vasario 16 d. iškilmes sufanatizėjusių vokiečių peiliu buvo subadytas Smeltės lietuvių ir šaulio Laukžemio sūnus už tai, kad pas juos buvo iškabinta tautinė mūsų trispalvė vėliava. Martyno Jankaus II Smeltės šaulių būrys surengė kursus, kuriuose išeinamas bendras lavinimasis (dviem grupėm) su sustiprintu lietuvių kalbos ir istorijos dėstymu. Kursais susidomėjimas didelis, klausytojų yra gana daug ir pamokos būna du kartu per savaitę. Be to, tas pats šaulių būrys dar daugiau kultūrinai minėtą priemestį. Kovo 8 d. buvo atida-

ryta lietuviška skaitykla. Skaityklai lėšas surinko iš visuomenės aukų, o laikraščius siuntinėti maloniai sutiko net 13 redakcijų. Daugiausia paaukojo skaityklai steigti ats. plk. Grudziński, net 200 litų, ir dipl. mišk. M. Gureckas 100 litų. Skaitykla atdara kasdien nuo 17 iki 21 val. Skaitykla pavesta tvarkyti Liaugminui ir randasi Malūnų gatvėje Nr. 114, t. y., „Liet. Eksporto“ tarnautojų valgykloje.

Jonas A. Misiūnas

AUKLĖJAMI SOVIETŲ RUSIJOS ARMIJOS IR LAIVYNO KARIAI

Sovietų Rusijos armijos ir laivyno kariai paskiausiai pradėdami uoliai auklėti. Išitinkinus, kokios žalos padarė didžiojo karo metu kareivių neišsiauklėjimas, neseniai pradėtas net privalomas karių auklėjimas. Visokiomis priemonėmis stengiamasi pagerinti išorinę karių išvaizdą ir mandagumas. Jūrininkų mokyklos kadetams įvestos priverstinios šokių pamokos, kad paskiau jiems užsieniuose netektų prieš savo kolegas rausti. Be to, laivyno vadovybė išleido įsakymą, kuriuo liepiama jūrininkams kasdien skustis barzdas. Didėsniam kareivių išsilavinimui įvestos priverstinios skaitymo ir rašymo pamokos. Iš puskarininkų ir karininkų reikalaujama mokėti nors viena svetima kalba.

A. V.

KARIUOMENĖS DIENA

Kovo 11 diena Japonijoje buvo paskirta kariuomenei pagerbti. Tai buvo iškilminga „kariuomenės diena“, kurią šventė visas kraštas, visi japonai.

Imperatorius, karo ministeris ir aukščiosios karo tarybos nariai tą dieną dalyvavo japonų gvardijos ir 1 p. divizijos dalių manevruose. Po manevrų imperatorius su aukštąja kariuomenės vadovybe pavalgė pietus su kareiviais iš lauko virtuvės.

Japonijos sostinėje stambesniosios pramonės įmonės įteikė kariuomenei savo dovaną — 6 tankus ir 3 karo lėktuvus. Prekybininkai irgi prisidėjo prie šventės. „Kariuomenės dienos“ proga visiems kariams — pirkėjams buvo duodamos didelės nuolaidos nuo perkamųjų prekių.

Tautiškujų organizacijų narės — moterys pardavinėjo atvirukus, kurių pelnas skiriamas sužeistųjų kare su kiniais japonų kareivių mardai.

Radiofonų programos, kino, koncertas, teatrai, įvairios paskaitos buvo skiriamos kariuomenei.

KARINIS MOTERŲ PARENGIMAS

Kovo 10 d. Varšuvoje prasidėjo Lenkijos karinio moterų parengimo organizacijos atstovų suvažiavimas, į kurį atvyko 400 atstovių. Jos atstovauja 72 ratelius ir 23.000 organizacijos narių. Suvažiavimo atidaryme dalyvavo respublikos prezidentas ir vyriausybė. Suvažiavimas truko 2 dienas. Jo nutarimuose kalbama apie moterų parengimo darbo praplatinimą ir sustiprinimą. Nutarta remti ir platinti narių tarpe karišką spaudą, ypač gi valstybės apsaugos reikalams skiriamą „Polska Zbrojna“ dienraštį.

VOKIETIJOS KARIUOMENĖS LIETUVIŲ PULKAI

Prieš d. karą ir karo metu Mažosios Lietuvos lietuviai daugiausia tarnavo šiuose Vokietijos imperijos lietuvių pulkuose: 1 dragūnų Prūsų princo Albrechto (Lietuvių Nr. 1), kuris stovėjo Tilžėje, lietuvių ulonų Nr. 12 (Isrutėje), 1 Prūsų princo Augusto lauko artilerijos (1 lietuvių), kuris stovėjo Gumbinėje, 37 lauko artilerijos (2 lietuvių), kuris stovėjo Isrutėje. Visi šie pulkai turėjo „lietuvių“ pulkų vardus.

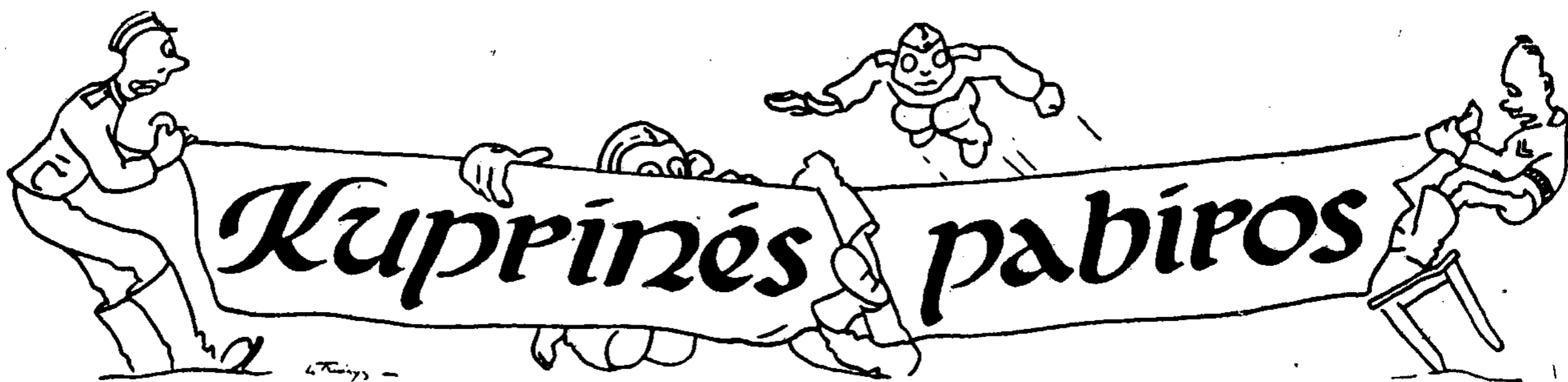
Be to, daug lietuvių tarnavo paties imperatoriaus Vilhelmo II gvardijoje ir 41 (5 Rytprūsijų) pėst. pulke Tilžėje ir Klaipėdoje.

Lietuviai kariai buvo laikomi narsiausiais ir pavyzdinčiausiais vyrais.

Dar 1717 metas įsteigto 1 lietuvių dragūnų pulko kariai d. karo pradžioj, nujoję 190 km, stojo tiesiog į kautynės. Karui pasibaigus, dragūnų pulkas su visais ginklais laimingai grįžo į Mažąją Lietuvą iš tolimojo pietų krašto — Ukrainos. Tai buvo ilgas 2000 km kelias.

Pats vokiečių karo vadas generolas Ludendorff'as savo atsiminimuose aukštai įvertino lietuvių dragūnų vertę, ypatinai pabrėžė jų nuopelnus kautynėse su rusais 1915 m. ties Vilniumi.

Dabartinėje Vokietijos kariuomenėje — Reichswehr'e jau nebėra lietuvių pulkų, rašo „Naujas Tilžės Keleivis“, vokiečiai po d. karo juos panaikino, bet „panaikindami lietuviškuosius pulkus, nepanaikino lietuvių narsumo“.

Feljetonas

Kariškieji astronomai

Jaknys su Kutkum turėjo aiškius talentus ir kariškoj srity pasireikšti mėgo. Jaknys labai mėgo astronomiją ir žirnių košę, o Kutkus išradimais kankinos. Trajektoriją šarvuotą ar kitą ten kurį kotą karišką išrasti ketino.

Atsitiko, kad Jaknys su Kutkum vieną vakarą į šančius išrioglino. Gal žvaigždėlių pasižiūrėti, gal civilsko limonado išgerti. Eina, eina Jaknys su Kutkum, žiūri netoli Panemunės stovi tokia karčiama ne karčiama, raganų virtuvė, galima sakyti, „Brazilija“ tokia, o prie „Brazilijos“ rausvas žandas šypsoi ir viena akimi merkia.

— Dažytas, — autoritetingai sako Jaknys.

— Dažytas, sakai? Gal žvaigždė kokia — susidomi Kutkus.

— Žvaigždė tai ne, raudona aiškiai; planeta gal, — paabejoja Jaknys.

— Gal ir planeta, — nusileidžia pagaliau ir Kutkus — iš Vaičkaus Holyvudo, greičiausiai, ar „Tilkos“.

— Neiškęsiu, tur būt, — sako Jaknys, — reikia patikrinti.

— Reikia, — pritaria ir Kutkus, — žvaigždė ne žvaigždė, bet skruostas aiškiai raudonas ir selterį civilišką duoda, — užėti galima.

Užsuko Kutkus su Jakniu. Kai dėl skruosto: tikras jis buvo ar ne — duomenų permaža, bet selterį vis dėlto gerė. Civilišką dargi.

Kai išsiaiškino ir už selterį užmokėjo, jau buvo vėlokai. Danguj mirgėjo žvaigždės, šaipėsi priplotu veidu, amžinai kuopos artelninką primenęs, mėnulis. Pulke trimitavo vakariniam patikrinimui. Plačiu prospekto šaligatviu mirgėjo Jaknio ir Kutkaus kaustyti užkulniai. Paskui tie užkulniai vikriai prasmuko pro lauko tvarkinį ir nėrė 6 kuopos kryptimi. Bet čia įvyko nelaimė, maždaug, kaip ir žemės drebėjimas. Ir visas Kutkaus ir Jaknio narsumas ir strategiškoji gudrybė sudužo į bešeinantį patikriniman viršilą.

— Čia gi dabar kas? — Nustebo viršila.

— Žvaigždės tamsta, viršila. Jaknys ir aš žvaigždes žiūrėjom. Nuo Panemunės tilto. Toli... Nesuspėjom.

— Aha! — Pasviro viršilos kairysis ūsas. Paskiau dešinysis. — Astronomai, vadinasi.

— Taigi.

— Žvaigždės tai žvaigždės, bet ne tosios padangės matyt. Iš „Brazilijos“, regis, — sako viršila.

— Brazilijos... — Prisipažino Kutkus, o Jaknys net pasaga smarkiau sudaužė.

— Taip, tamsta, viršila. Nepasikartos daugiau...

— Aha! Bet valandą kokią gal dar patyrinėsim... tą žvaigždę. Galit eit. — Pasuko viršila kairįjį ūsą.

Kitą dieną po vakarienės Kutkus su Jakniu į observatoriją išėjo. Būrininkas išvedė. Į trečią kazematą, idant astronomiją pagal drausmės statutą pritaikytų. Pro kazemato langą tasyk aiškiai spindėjo Grigo ratai, šypsojos sietynas ir klastingai šaipėsi raudonai dažytas mėnulio žandas. Kažin kur toluoj griežė armonika ir dusliai lojo Panemunės šunes. 6 kuopos eiliniai Jaknys su Kutkum gilioj susikaupimo ekstazėj skrido tolimalis žvaigždynų keliais ir giliai širdyje keikė nuodėmingąją Juozapavičiaus prospekto žvaigždę ir selterį civilišką.

J. Ragutis

DAVĖ PAVYZDI

Kuopos viršila klausia j. k. Rope:

— Kaip tamsta įsivaizduoji tanką?

— Tankas, tai yra... yra... tamsta, viršila, yra tankas.

— Bet apibrėžk, tamsta, kad mes jį gerai galėtumėm suprasti.

— Per manevrinę rikiuotę, kai duotas uždavinys peršliaužti, nors ir platų griovį... tai ir bus tanko pavyzdys, tamsta, viršila...

K. Jūra

LIGONINĖJ

— Ponas gydytojai, užsiėmimo metu, krisdamas nuo arklio, smarkiai susitrenkiau koją.

— Kurioj vietoj? —

— Prie kliūties.

A. Kardellis

MANEVRINĖJ RIKIUOTĖJ

— Jaunas kareivi Mečerke, pasakyk, tamsta, kas reikia labiau įsidėmėti, kad pavyktų nepastebėtam patekti į priešakines priešo užtvarys?

— Svarbiausia žinoti ar priešas miega, ar ne.

— O kaip tai patirsi?

Patelefonoosiu į priešakinę užtvary ir sužinosiu, — negalvojęs atsako vis dar nepamirštąs savo specialybės telefonistas Mečerke.

K. Jūra

PASITAIŠĖ

— Tamsta, viršila, prašau leist pasitaisyti.

— Pasitaisyk.

— ?

— Tai kodėl nesitaisai?

— Jau pasitaisiau. Mat, man į burną buvo įlėkusi musė ir aš jau tardamas žodžius „Tamsta, viršila“, ją išspioviau.

VI.

ATSAKĖ

Viršila klausia eilinio: — Pasakyk, Pempe, kam reikalingas mamonėlis? —

— Mamonėlis reikalingas todėl, kad esantį blogoje nuotaikoje per „Kuprinės pabiras“ pralinksminytų.

A. Kardellis

PAAIŠKINO

— Kas blogiau: ar su šautuvu ar daboklėj?

— Blogiausia daboklėj stovėti su šautuvu.

SAVA TRAJEKTORIJA

— Kas yra trajektorija?

— Tai tas sunkus kelias, kurį turi atlikti nusikaltęs karys iš kareivinių į daboklę.

MATERIALISTAS

— Tamsta, leitenante, prašau leist išeit iš rikiuotės.

— Kas atsitiko?

— Pamačiau skolininką, kurio seniai ieškau.

PSICHOLOGAS

— Tu kvailas?

— Ne!

— Tikrai nekvailas. Jeigu būtum kvailas, tai tuoj man suriktu: „Tu pats kvailas!“

JUOKO PRIEŽASTIS

— Ko tu taip juokies, Petrai?

Iš tėvų laiško. Jie rašo, kad užpirko mišias, kad tik nekiltų karas, kol aš baigsiu tarnybą.

— Vargšai tėvai. Jie nežino, kad yra „pirmos rūšies atsarga“.

DIPLOMATIŠKAI IŠSISUKO

— Ar kulipka ir kulka tą patį reiškia?

— Gėda klausiti tokių dalykų!

— Juk, tamsta būrininke, sakei, kad kas neaišku, tai klauskit. Man nebuvo aišku ar tokie dalykai gėda klausit ar ne. Dabar žinosiu.

VI.

Naujieji leidiniai

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA NR. 10

Patas plk. ltn. gyd. Sporūtos uždavinys jaunų karių fiziškai auklėjimui. Iš savo ilgametinio patyrimo gyd. plk. ltn. Patas priėjo išvados, kad iš mūsų naujokų, paimtų į kariuomenę, toli gražu ne visi pakankamai parengti karo tarnybai, ypač rikiuotei, gimnastikai, fiziškai mankštai. Jų tarpe būna ir tokių, kuriuos tenka laikyti fiziškai mažiau ar daugiau atsilikusiais. „Žaliukams“ tarnybos pradžia sunki. Kariuomenei reikia treniruotų jaunuolių, jie labiausiai tinka žygiams ir kautynėms. „Norint turėti jau pirmomis tarnybos dienomis gerai sveikatos atžvilgiu parengtų jaunų karių, svarbu atkreipti dėmesį į vyrų prieškarinį parengimą. Šioje srityje labai svarbų ir labai didelį darbą gali atlikti plačiai visiems žinoma Sporūta. Jai tenka kilnūs uždavinys: fiziškai parengti jaunus vyrus kariuomenei.“ Jei kariuomenė ateityje gaus gerai parengtų vyrų, tai sumažės sergančių paleidžiamųjų dėl sveikatos pablogėjimo skaičius.

R. Mohl. *Tolimieji Rytai. Kinija, Japonija, Mandžūrija ir Mongolija.* Laisvai vertė iš vokiečių kalbos P. Lindė. M. Pustopedskio leidinys. Vilkaviškis, 1934 m. 55 psl. Kaina 1 litas.

Knygutėj patiekiamas žiupsnelis žinių apie tų kraštų gamtą, gyventojus, jų kalbą, papročius, kultūrą ir kit. Čia nerašoma nieko nauja, ir tokių žinių galima pasisemti mokyklų geografijos vadovėly. Knygutė skiriasi nuo geografijos vadovėlio bent tuo, kad vadovėly žinios dėstomos sistematiškai, o šioje knygutėje „vinigretiškai“. Viskas čia sujaukta, suplakta, nei tvarkos, nei sistemos. Skyrely „Kinų ūkis“ kalbama apie kinų imperatorių istoriją; skyrely „Japonijos valstybė“ — dėstoma istorija, o skyrely „Japonų ūkis“ — apie politiką. Gal tik žinios apie Mandžūriją kiek nuosekliau išdėstytos, nes šis skyrelis trumpiausias, todėl ir nespėjo viskas „susimaišyti“.

Kai kurios žinios vienoj vietoj prieštarauja toms pačioms žinioms kitoj vietoj. Pav. 9 psl. pasakyta, kad kinų raštas turi iš viso apie 80.000 ženklų, o jau 30 puslapy sakoma, kad turi tik apie 12.000 ženklų. Ir suprask, tu žmogus, kad nori.

Apskritai, sunku suprasti, kam tokia knygutė vertėjo leisti ir kas ją norės skaityti.

Rabindranath Tagore. *Išsipildymo naktis.* Jono Kazėno vertimas. Kaunas 1934 m. 158 pusl. Kaina 2 litai.

Knygutėje 14 apsakymėlių, kuriuose vaizduojama indų buitį. Ji piešiama ramiai, paprastai, į gyvenimo reiškinius žvelgiama giliai. Daugiausia čia paliečiamos šeimos ir auklėjimo problemos. Čia iškeliami žmonių kilnumo momentai, kuklumas, pareigos jausmas, pasiaukojimas artimo gerovei. Taip pat paliečiama ir meilė — tauri, rami, be kovos ir be perdėtos aistros. Bet daugiausia čia aprašoma šeimos bei artimo meilė.

Norintiems bent paviršutiniškai susipažinti su šio didžiojo indų rašytojo kūryba, vertėtų šią knygutę perskaityti.

J. Vilutis.

Militarūs Apskats. Mėnesinis karo mokslų, tautiškos minties ir latvių kultūros laikraštis. 1934 m. vasaris 2 (22) nr.

Šis numeris prasideda kpt. *Bulles* straipsniu „Lemiamosios kalpakiečių kautynės prieš 15 metų“. Tai yra taktiška Kalpako bataliono kautynių apžvalga nuo 1919 m. kovo mėn. 3 iki 6 d. Taip pat gana vaizdžiai ir tiksliai aprašyta tuometinė Latvijos būseną ir vokiečių tikslai, kurių siekė ir dabar dar tebesiekia Pabaltijo valstybė. A. *Grins* savo straipsny „Seniausias Latvijos pėstininkų pulkas“ atpasakoja 4 Valmieros pėstininkų pulko istoriją. K. K. straipsny „Kaip kūrėsi Estijos valstybė prieš 16 metų“ atpasakota Estijos kūrimosi istorija.

Sąryšy su Lietuvos nepriklausomybės 16 m. sukaktuvėmis yra dviejų puslapių straipsnis „Lietuva ir Klaipėda“. Jis rašytas latvių kariuomenės kpt. *Trinkos*, buvusiojo mūsų kariuomenės karininko. Straipsnis taip pradedamas: „Vasario mėn. 16 d. mūsų brolių tauta šventė 16 m. valstybės sukaktuves. Neseniai lietuviai šventė Klaipėdos krašto prijungimo 11 m. sukaktuvių šventę. Klaipėda yra vienas iš tų Lietuvos kraštų, kurie dabar daugiausia jungia lietuvių kariuomenės ir visuomenės nuomonę. Lietuvių spauda nuolat

primena, kad prieš Klaipėdą nukreipta hitlerininkų ekspansija. Todėl ir mums būtų įdomu Lietuvos sukaktuvių progą panagrinti Klaipėdos klausimą, imant atitinkamus duomenis iš lietuvių kariškųjų laikraščių: „Mūsų Žinyno“ ir „Kardo“. Toliau trumpai atpasakojamas M. Urbšienės ir dr. L. Natkevičiaus straipsnių, įdėtų „M. Žinyne“ turinys. Pagaliau yra išverstas visas š. m. „Kardo“ 2 nr. vedamasis straipsnis.

J. S. *straipsny* „Kas yra hitlerizmas“ supažindina skaitytojus su hitlerizmo idėjomis, Hitlerio knygos „Mein Kampf“ mintimis, rasizmo ideologija, hitlerininkų užsienio politika ir t. t. Gen. J. *Buivids*, tęsdamas savo rašinį „Psichiniai karo veiksmai“, rašo apie masių įtaką kareivio valiai. Plk. ltn. H. *Jurevičs* rašo apie kautynių mokymą ir nurodo, kaip praktikoje šį mokymą organizuoti ir įvykdyti.

Toliau yra šie straipsniai: vyr. ltn. *Abeltinis* „Šnaiperių šaudymo mokymas raudonojoje armijoje“, ltn. *Akermanio* „Stenografija kaip kario darbo raštas“, lenkų kariuomenės gen. št. mjr. *St. Pstronski'o* specialus rašinys „Kariuomenės flanko apsauga judamajame kare“, kpt. *Nikano* „Atsitraukimas ar trukdomosios kautynės“ kar. pav. *Volto* „Mokykimės geriau pažinti mūsų didvyriškų kautynių vietas“.

Intendantūros skyriuje yra tik vienas karo inž. ltn. *Dalbergo* straipsnis „Karių maisto davinys kitose valstybėse“.

Artilerijos skyriuje rašo: plk. ltn. *Karklinš* „Artilerijos taikinių greitumas ir tikslumas“, vyr. ltn. *Telmanis* „Meteorologiskasis vėjo krypties ir stiprumo skaičiavimo skritulys“ ir kpt. *Rapa* „Artilerijos ir pėstininkų bendradarbiavimas moderniniame kare pagal paskutinio karo patyrimus“.

Kavalerijos skyriuje tėra tik plk. ltn. H. *Sulco* straipsnis „Arklidžių grindys“.

Technikos skyriuje rašo: inž. P. *Reinhardt* „Naujausieji lėktuvai“, prancūzų gen. št. plk. *Roques* „1933 m. karo aviacija“, karo inž. kpt. *Lasmanis* „Ryšių taktika“ ir radio inž. kpt. ltn. *Mednis* „Žemės telegrafo dėsnis“.

Chronikoje, be kitko, rašoma apie mūsų kariuomenės šaudymo prizus. Įvairenybių skyriuje yra atpasakotas „Kario“ straipsnis apie senovės lietuvių artileriją.

Alzarsgs. Karo mokslų ir literatūros visuomeninis mėnesinis laikraštis. 1934 m. 2/3 nr.

Šis numeris yra skiriamas latvių šaulių organizacijos 15 m. sukaktuvėms paminėti. Todėl jame yra įdėta daug sveikinimų ir linkėjimų. Be to, čia suteikiama daug žinių ir apie pačią šaulių sąjungą. Ji yra įsteigta 1919 m. kovo mėn. 20 d. Nedidelis steigėjų būrelis sparčiai augo, ir dabar šaulių yra per 40.000. Šauliai organizuojasi pulkais. Kiekviena apskritis — atskiras pulkas. Taigi iš viso yra 19 šaulių pulkų. Be to, yra geležinkelių pulkas ir aviacija.

Latvijos šauliai, sudarydami antrines ginkluotąsias krašto jėgas ir skleidami visuomenėje karo mokslus, taip pat plačiai dirba kultūrinį darbą, o prireikus padeda ir policijai. Pav., pereitais metais šauliai padėjo policijai 18735 dienas, išaiškino 17 žmogžudysčių ir plėšimų, 413 vagysčių ir 457 kitokius nusikaltimus.

Nuo 1925 m. ėmė steigti moterų šaulių būreliai, kurie dirba kultūrinius, sanitarinius ir ūkiškus darbus. Sanitarijos skyrius, Latvijos Raudonojo Kryžiaus padedamas, yra suorganizavęs 239 kursus, kuriuos baigė 5815 žmonių, daugiausia moterų. Šaulių sąjungoje yra 230 gydytojų, 41 veterinorius ir 29 farmaceutai. Šaulių aviacija yra parengusi 20 lakūnų.

Šiame nr. yra įdėtos ir visų šaulių pulkų istorijės. Tekstas gausiai paveiksluotas. Be kitų atvaizdų, čia randame ir kiekvieno pulko seniausiųjų šaulių atvaizdų.

SUKRUTO ATSARGOS KARININKAI

Kovo mėn. 11 d. Kaišiadoryse buvo apskr. atsargos karininkų susirinkimas. Atsilankė k-tas p. l. Žutautas ir pasakė atitinkama kalbą.

Į susirinkimą atvyko keliasdešimt karininkų. Skyrius įsteigtas. Buvo pareikšta, kad karininkai daugiau dalyvautų šaulių eilėse ir tuo pakeltų patį šaulių veikimą.

Į valdybą išrinkti: mjr. *Virbalis*, ltn. *Valaitis* ir j. l. *Kavaliauskas*. Į revizijos komisiją: jaun. leit. — *Gudeliauskas*, *Galinskas* ir *Ciaponas*. Į garbės teismą: mjr. *Virbalis*, ltn. *Valaitis* ir ltn. *Jackūnas*. Skaityta s-gos įstatai. Nustatyta ateityje darbų gairės.

J. Marma

Redakcijos atsakymai

Br. Kačiui. „Taupomųjų skolinamųjų kasų“ pirmasis tikslas, kaip rodo ir jų pavadinimas, yra taupymas, o tik antrasis — paskolų teikimas. Tatai ir suprantama: reikia sudaryti santaupas tarnybos pabaigai, taip sakant, — „juodajai dienai“, kada gaunamoji pensija ar pašalpa visuomet yra mažesnė už algą, o pašalpos gavimas ilgainiui visiškai nutrūksta. Gyvenime, deja, žymiai didesnė taupomųjų skolinamųjų kasų narių dalis faktiškai yra daugiau užinteresuota paskolomis, negu taupumu. Bet tatai yra nenormalus reiškinys. Todėl, tai numatant, kasų taisyklių nuostatai, tvarkantieji paskolų davimą, duodamos paskolos dydį padaro priklausomą nuo turimo kasoj nuosavo kapitalo (indėlių su palūkanomis). Būtent: pirmutinėmis (pagrindinėmis) taisyklėmis (Įsak. Kar. 1928 m. Nr. 60 § 1, str. 24) buvo nustatyta, jog norint gauti pilną paskolos normą, reikia turėti kasoje nuosavo kapitalo ne mažiau kaip 20% normos (kas turi mažiau, gali gauti iki ½ normos); toliau, 1932 m. taisyklių pakeitimu (Įsak. Kar. Nr. 28 § 5), kasos narys (kalbu, žinoma, tik apie likt. puskarininkių ir civilinių K.A.M. tarnautojų taupomąsias — skolinamąsias kasas) turi teisę gauti tiek paskolos, kiek turi nuosavo kapitalo plius vieno mėnesio pagrindinė alga (bet ne daugiau nustatytos normos). Bet čia pat buvo apriboti nariai, dalyvaujantieji kasoje pirmus metus: jiems tegalima buvo duoti paskolos tik vieno mėnesio pagrindinės algos didumo, o 1933 m. pakeitimu (Įsak. Kar. Nr. 23 § 7) — jau tik ½ pagrindinės mėnesinės algos didumo. Pagaliau, Ū—I taisyklėmis nustatyta, kad nariams, dalyvaujantiems kasoje pirmus metus, paskolos visai neduodamos (str. str. 2249 ir 2269). Vadinasi, pirma reikia susitaupyti, o tik paskui galima gauti paskolą (karininkams šis dėsnys taikomas nuo 1932 metų minėto pakeitimo). Šis dėsnys, be aukščiau nurodyto reikalo — siekti didesnio taupumo — pateisinamas dar ir reikalu apsidrausti kasoms nuo galimų nuostolių, sudarius tam tikrą garantijų fondą iš nepaliestų pirmais metais indėlių. Kaip matėme, toji garantija iš pradžių buvo maža: vos 20% paskolos dydžio (normos). Gyvenimo praktika, matyti, vertė garantiją didinti ir riziką mažinti: jąja tampa visas nuosavas kario kapitalas, paliekant rizikai tik vieno mėnesio pagrindinę algą, o naujai stojantiems į tarnybą — pirmais metais visai nerizikuojama, sudarant ateičiai jau iš anksto garantiją iš viso metinio indėlio. Taigi, kasų taisyklės keisti šia kryptimi yra nusvėręs, reikia manyti, bendras kasų reikalas. Naujai įstojusių kasų narių reikalas — tučtuojau gauti paskolą — turėjo nusileisti bendrajam reikalui. Kasos negali duoti paskolų be jokios garantijos. Geriausia garantija yra pinigai (šiuo atveju — indėlis). Tarnyba taip pat neblogo garantija. Tačiau, deja, nemaža dar yra tokių tarnautojų, anot Tamstos, „neapsigalvojęs ir idiotų“, kurie gautąją tarnybą greit praranda. Kad tokių yra, nė Tamsta, tur būt, neginčysi. O dėl jų taup. skol. kasa neturi teisės rizikuoti. Todėl tenka pripažinti, kad taup. skol. kasų pakeitimas ta prasme, kad paskolos pirmais tarnybos metais visai neduodamos, yra tikslus ir naudingas.

Visi gerai žinome, kaip sunkiai klojasi tiems tarnautojams, kurie, vos gavę tarnybą, įbrenda į skolas: iš tų skolų jie paskui nebepajėgia išbirsti. Todėl geriau tarnybos pradžioje varžyti savo išlaidas ir taupyti ir tik susitaupius — apsitvarkyti, o ne iš karto pradėti tvarkytis taip, kaip kišenė nepakelia. Taigi, dabartinių taup. skol. kasų taisyklių čia nagrinėtas nuostatas, kaip varžąs įsiskolinimą iš kasos tarnybos pradžioje, atrodo visiškai vietoje ir nekeistinas. Jei net pripažintume kai kurių Tamstos išdėstytų argumentų svarbumą, tai vis tiek diskusijos šiuo reikalu nieko nepadės, nes Ū—I taisyklės nėra taip lengva pakeisti, kaip sakysime, Įsakymas Kariuomenei. Dėl visų šių samprotavimų Tamstos straipsnio „Truputis dėl liktinių kareivių taupomųjų (tik? Red.) kasų“ — nedėsime.

Br. Vaišnorui. Iš Lipniūnų mokytojo Juozo Karlavičiaus gavome laišką, kurime jis nurodo, kad „Kario“ Nr. 10 įdėtas rašinėlis „Tėvas greta sūnaus kaunasi“ nėra Tamstos. Tad Tamsta jį nusirašė iš mok. J. Karlavičiaus rengiamo pradžios mokyklai krašto mokslo vadovėlio, kai ką supainiodamas, praleisdamas ir t.t. Todėl prašome tuo reikalu pasiaiškinti. Negavę įtikinamo pasiaiškino, būsime priversti atsiimti skirtąjį honorarą („Kario“ siuntinėjimui ir nusiųstas knygas).

Pejūnui. Už „Kario“ Nr. 6 ir 8 honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ visiems 1934 m.

J. Leblonkai. Sieninis karių kalendorius buvo išsiustas. Matyt, kur dingo. Daugiau jų nebeturime. Kišeninį kalendorių ir „Tėvynės sargyboje“ išsiūsime.

Al. Vilčinskiui. Tamstai „Karys“ pratęstas iki š. m. gruodžio 15 d.

J. Šaltoliui. Eilėraštis „Lakūnas“ netiks.

A. Kardeliui. Iki šiol Tamstai honoraro susirinko 8 lt. 50 ct.

Al. Žiguniui. Už „Kario“ 45 nr. Tamstai honoraro buvo 2 lt. 10 ct. O tokių sumų paštu nesiuntinėjame, todėl ir negavote.

M. Zablackui. Negalėsi pasirinkti. Kur paskirs, ten ir teks pareigas eiti. Tikram lietuviui, lyg ir nepritiktų vengti kareivio pareigų ir svajoti apie lengvas raštininko pareigas. Praėjus naujokų apmokymą, gal ir paskirtų į raštinę, jeigu nebūtų tinkamesnių kitų toms pareigoms kandidatų.

Galvosūkių 10 nr. sprendimas

KARY! TAVE IR TAVO ŽINGSNIUS SEKA MILIJONAI AKIŲ

Gerai išsprendė: 1) J. Sakalauskas (Drsn.); 2) V. Paliušis (K.); 3) Br. Biteris (Als.); 4) eil. A. Gudelis (pion. b.); 5) v. s. p. M. Skukauskas (1 gus p.); 6) j. s. p. J. Davailis (1 p. p.); 7) M. Bagdonavičius (1 gus. p.); 8) eil. Grincius (9 p. p.); 9) V. Bukevičius (K.); 10) V. Bijūnas (Uk.); 11) v. p. V. Radavičius (ryš. b.); 12) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 13) P. Plevokas (P.); 14) v. p. Alf. Plauskys (I p. div. št.); 15) J. Valakas (Uk.); 16) j. p. Ign. Budrevičius (pion. b.); 17) V. Reimeris (Krš.); 18) j. p. St. Bačianskas (KPM); 19) D. Gurvičius (K.); 20) eil. P. Sirgedas (9 p. p.); 21) eil. J. Petrauskas (k. av.); 22) Alf. Šutinys (K.); 23) Pr. Dokšas (T.); 24) eil. V. Griauzdė (k. av.); 25) v. s. p. J. Marė (KL); 26) L. Briedis (VŠ); 27) gr. V. Raida (ryš. b.); 28) Kl. Jūra (k. av.); 29) j. k. Č. Malinauskas (k. av.); 30) M. Gaižutis (KT); 31) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 32) J. Pupkevičius (K.); 33) v. p. Gudžiūnas (KPM); 34) v. p. J. Preibys (KPM); 35) J. Tysliava (K.); 36) Vilniaus gėlė (K.); 37) Bern. O-tas (Usn.); 38) G. Juškėnas (A.); 39) Morkeliūnas (A.) ir 40) N. Šalna (Z.). Patenkinamai: 1) j. p. Šukys (7 p. p.); 2) A. Seliokas (V.); 3—4) Pr. ir K. Zuteliai (K.).

Galvosūkis 12 nr.

(Vert. 1 tšk.).

— Išpėkite, ką reiškia.

gauti pilnų
šančių lia. plektų
skaityklai
šiu 3 šančiai 2 ir 1933 m.
Kiek as tik po 4 lt. (be
persiuntimo. Persiuntimas 1 lt. 50 ct.).